

Co-funded by the
European Union

**ERASMUS + KA220-HED
SAMENWERKINGSPARTNERSCHAPP
EN IN HET HOGER ONDERWIJS
PROJECTCODE 2024-1-ES01-KA220-
HED-000252587**

**WP2-8 Ontwikkeling van een
Uitgebreid Curriculum voor
Onderwijs in Duurzaam Toerisme
in Europa**

Inleiding

Het overkoepelende doel van dit resultaat is het waarborgen van een **gestructureerde en innovatieve benadering van het onderwijs van duurzaam en regeneratief toerisme**, met behoud van flexibiliteit en aanpasbaarheid in de onderwijsuitvoering binnen diverse Europese contexten. Door de tien eerder ontwikkelde modules te consolideren en te integreren, beoogt deze activiteit een alomvattend en samenhangend curriculum te ontwerpen dat zowel als volledig programma als als reeks onafhankelijke micro-credentials kan worden geïmplementeerd, waarmee de doelstellingen van het Erasmus+-programma op het gebied van het versterken van innovatie, inclusie en grensoverschrijdende samenwerking in het onderwijs worden ondersteund.

Het **verwachte resultaat** is de ontwikkeling van een **Curriculum voor Duurzaam Toerisme** dat academisch rigoureu, relevant voor de sector en overdraagbaar is tussen Europese instellingen voor hoger onderwijs en aanbieders van beroepsopleidingen. Het beoogt lerenden te voorzien van de kennis, vaardigheden en waarden die nodig zijn om duurzaamheidsuitdagingen in het toerisme aan te pakken, en tegelijkertijd een regeneratieve mindset te bevorderen die ten goede komt aan gemeenschappen, economieën en ecosystemen.

De **deelnemers** die betrokken zijn, omvatten twee vertegenwoordigers van elke partnerorganisatie, voornamelijk contentstrategen en docenten gespecialiseerd in duurzaam toerisme. Hun gezamenlijke expertise garandeert een interdisciplinair en praktijkgericht curriculum dat academische kennis verbindt met de behoeften van de sector.

Om de effectiviteit te beoordelen, **kwantitatieve indicatoren** omvatten gestructureerde feedback van docenten, lerenden en belanghebbenden uit de sector over de mate waarin het curriculum aansluit bij actuele duurzaamheidspraktijken, de interdisciplinaire benadering ervan, en de bijdrage ervan aan professionele paraatheid in de toerismesector. De evaluatie zal ook het potentieel van het programma voor replicatie en schaalbaarheid bij andere Europese instellingen onderzoeken.

De **kerntaken** die aan deze activiteit ten grondslag liggen, omvatten:

- Het vaststellen van een logische volgorde van modules met behoud van flexibiliteit voor zelfstandige uitvoering.
- Het toekennen van **ECTS-studiepunten** (3 per module) om transparantie, erkenning en overdraagbaarheid binnen de Europese Hogeronderwijsruimte te faciliteren.

- Het definiëren van het curriculum als volledig **facultatief**, waardoor lerenden hun leertraject kunnen personaliseren in lijn met hun behoeften en ambities.
- Het afstemmen van de modules op het **Global Sustainable Tourism Framework** en het waarborgen van **compatibiliteit met Europese micro-credentialingsystemen**.
- Het in kaart brengen van diverse **leertrajecten** voor verschillende profielen, waaronder bachelorstudenten, toerismeprofessionals en levenslang lerenden.

Het document is opgebouwd uit vijf secties:

1. **Methodologie voor Contentcreatie** – Beschrijft repliceerbare richtlijnen voor het ontwerpen en implementeren van micro-credentials, zodat andere instellingen in heel Europa het curriculum kunnen aanpassen en implementeren met behoud van gedeelde kwaliteitsnormen.
2. **Curriculumoverzicht** – Presenteert de tien modules van het Curriculum voor Duurzaam Toerisme, met een samenvatting van hun reikwijdte, leerresultaten en interdisciplinaire bijdragen.
3. **Disseminatieplan** – Beschrijft hoe de modules en het leerplatform zullen worden geïntegreerd en gepromoot om de toegankelijkheid, zichtbaarheid en adoptie binnen Europese netwerken en daarbuiten te maximaliseren.
4. **Onderwijsimpact** – Biedt een evaluatiekader voor het beoordelen van de wijze waarop het curriculum bijdraagt aan het uitrusten van lerenden met competenties op het gebied van duurzaam toerisme, met inbegrip van ecologische duurzaamheid, economische strategie, gemeenschapsbetrokkenheid, ethiek en digitale innovatie.
5. **Expertvalidatie** – Beschrijft in detail het proces waarmee externe experts het curriculum zullen beoordelen en onderschrijven, met waarborging van academische integriteit, afstemming op Europese en internationale duurzaamheidsnormen, en relevantie voor de behoeften van de sector.

Door het inbedden van **Europese meerwaarde**, toont dit resultaat overdraagbaarheid over grenzen heen, responsiviteit ten aanzien van gedeelde uitdagingen in duurzaam toerisme, en het potentieel voor brede verspreiding en langetermijnpact. Uiteindelijk draagt dit innovatieve leerprogramma bij aan de missie van Erasmus+ om hoogwaardig, inclusief en toekomstgericht onderwijs te bevorderen, terwijl het de groene transitie en de doelstellingen van de Europese Onderwijsruimte ondersteunt.

1. Methodologie voor Contentcreatie

Het doel van deze sectie is het bieden van repliceerbare richtlijnen, zodat andere instellingen micro-credentials kunnen ontwikkelen en implementeren volgens dezelfde kwaliteitsnormen. De ontwikkeling van de inhoud van de micro-credentials volgde een gestructureerde, projectgebaseerde aanpak, waarbij gebruik werd gemaakt van een **mixed-methodenontwerp**. De methodologie was stevig verankerd in de activiteiten van **Werkpakket 2 (WP2)**, dat zich richt op het genereren van bewijs, curriculuminnovatie en capaciteitsopbouw voor onderwijs in duurzaam en regeneratief toerisme.

Fase 1: Kwalitatieve Verkenning (Focusgroepen) – WP2-3

De focusgroepen (WP2-3) betrokken docenten, lerenden en belanghebbenden uit het toerisme bij het genereren van **verkennende inzichten** in hiaten en kansen binnen het onderwijs in duurzaam toerisme. Deze fase identificeerde prioritaire thema's en competenties, en bood de noodzakelijke **diepgang in begrip** om curriculuminnovatie te sturen.

Fase 2: Kwantitatieve Validatie (Enquête) – WP2-2

De enquête (WP2-2) bouwde voort op de bevindingen van de focusgroepen, waarbij geïdentificeerde thema's werden getest en gevalideerd met een **breder en meer diverse steekproef**. Dit waarborgde de breedte van het bewijs en bevestigde de generaliseerbaarheid van de resultaten. Samen leverden WP2-2 en WP2-3 een sterke evidentiebasis voor het ontwerp van het curriculum.

Fase 3: Co-creatie en Implementatie (Workshops) – WP2-4 en WP2-5

De curriculumworkshops (WP2-4) en de Internationale Workshop voor Docenten en Personeel (WP2-5) werden gezamenlijk uitgevoerd om onderzoeksbevindingen te vertalen naar praktische activiteiten voor curriculumontwikkeling. Deze workshops fungeerden als co-creatieplatforms, waarin docenten en experts samenwerkten om:

- De voorgestelde curriculumstructuur te valideren.
- De beoogde leerresultaten te verfijnen.
- Innovatieve onderwijs- en beoordelingsstrategieën te verkennen.

- Afstemming te waarborgen met zowel het Global Sustainable Tourism Framework als Europese normen voor hoger onderwijs.

Fase 4: Consolidatie van Workshops

Het aggregatieproces zorgde ervoor dat het uiteindelijke curriculum de collectieve expertise en gedeelde prioriteiten van alle zes partnerinstellingen weerspiegelt. Het brengt fundamentele kennis in balans met gespecialiseerde onderwerpen en integreert diverse pedagogische benaderingen, waaronder ervaringsgericht leren, casusgebaseerd onderwijs en digitale strategieën.

De interventielogica die aan WP2 ten grondslag ligt, volgt een sequentieel en samenhangend traject dat verloopt van **bewijsgeneratie naar implementatie en impact**. Ten eerste leverden WP2-3 (focusgroepen) en WP2-2 (enquête) zowel verkennende als bevestigende inzichten in de behoeften van het onderwijs in duurzaam toerisme, waardoor diepgang en breedte van begrip werden gewaarborgd. Deze bevindingen werden vervolgens in de praktijk vertaald via WP2-4 (curriculumworkshops) en WP2-5 (internationale workshop voor docenten en personeel), die dienden als co-creatieplatforms waarin belanghebbenden de curriculumstructuur valideerden, leerresultaten verfijnden en innovatieve onderwijs- en beoordelingsbenaderingen verkenden. Dit stapsgewijze proces zorgde ervoor dat het uiteindelijke Curriculum voor Duurzaam Toerisme **onderzoeksgeïnformeerd, gestuurd door belanghebbenden, en afgestemd op Europese en mondiale normen was**, waarmee zowel academische degelijkheid als praktische relevantie werden gewaarborgd.

Fase 1: Kwalitatieve Verkenning (Focusgroepen) – WP2-3

Deze fase hanteerde een kwalitatieve methodologie, ontworpen om diepgaande perspectieven te verzamelen over curriculumontwerp en onderwijs in duurzaam toerisme. De focusgroepen stelden deelnemers in staat ervaringen, uitdagingen en kansen te delen, wat resulteerde in **rijke inzichten en bruikbare aanbevelingen** met betrekking tot:

- Curriculuminhoud en -relevantie.
- Structurele organisatie van modules.
- Innovatieve en effectieve onderwijsstrategieën.

De kwalitatieve bevindingen leverden een **cruciale basis voor curriculumontwikkeling**, waardoor het ontwerpproces gegrond was in praktijkexpertise en de behoeften van belanghebbenden.

1.1. Deelnemers

Verwachte deelnemers: minstens 70 deelnemers verspreid over de focusgroepen

Elke partner voerde ten minste één focusgroep uit. Elke focusgroep telde ongeveer 10 deelnemers, **bestaande uit docenten, professionals en IT-experts**. Deze verdeling waarborgde voldoende diversiteit en de vertegenwoordiging van de beoogde groepen binnen de uiteindelijke steekproef.

Deelname is volledig vrijwillig, en alle deelnemers moeten geïnformeerde toestemming geven om deel te nemen ([Zie Bijlage A – Annex 4.2](#)). Zowel inclusie- als exclusiecriteria zullen het selectieproces voor focusgroepen en interviews sturen om diverse en relevante inzichten te waarborgen.

De steekproeftrekking zal bestaan uit niet-probabilistische quotasteekproeftrekking, waarbij de populatie wordt onderverdeeld in de volgende representatieve groepen: Docenten, Professionals en IT-experts (zoals hieronder beschreven). De specifieke individuen die elke groep vormen, zullen doelgericht worden geselecteerd, zodat zij aan de vereiste criteria voldoen.

1.2. Inclusiecriteria

1. Docenten in Toerisme en Duurzaamheid

Onderwijservaring: Moet ten minste twee jaar onderwijservaring hebben in het hoger onderwijs op gebieden gerelateerd aan toerisme, marketing, administratie, duurzaamheid of vergelijkbaar. Dit omvat docenten en hoogleraren die betrokken zijn bij de ontwikkeling en uitvoering van curricula binnen instellingen voor hoger onderwijs. Dit waarborgt een diepgaand begrip van de onderwijsdynamiek in de toerismesector.

Kennis van Duurzaamheid: Dient te hebben deelgenomen aan cursussen, trainingen of projecten op het gebied van duurzaamheid, duurzaam toerisme of milieueducatie. Dit garandeert een solide conceptuele en praktische basis op het gebied van duurzaamheid.

Actieve Rol in Curriculumontwikkeling: Bij voorkeur betrokken bij de ontwikkeling of actualisering van studieprogramma's aan hun instellingen, met name op het gebied van duurzaamheidsgerelateerde onderwerpen. Deze betrokkenheid biedt relevante perspectieven op de implementatie van nieuwe inhoud binnen het EcoHarmony-project.

2. Professionals in Duurzaamheid binnen Toerisme

Professionele Ervaring: Ten minste twee jaar op het gebied van duurzaamheid of duurzaam toerisme, ongeacht of dit in de publieke, private of non-gouvernementele sector was. Deze ervaring waarborgt een gedegen professioneel perspectief.

Bijdragen aan Duurzaamheidsprojecten: Bij voorkeur hebben experts samengewerkt aan duurzaamheids- of duurzaam-toerismeprojecten op regionaal, nationaal of internationaal niveau. Dit voegt een bredere visie toe en maakt de toepassing van EcoHarmony-concepten in diverse contexten en op diverse schaalniveaus mogelijk.

3. IT-experts/Technologen

Professionele Ervaring: Ten minste twee jaar op het gebied van technologische oplossingen, zoals de ontwikkeling van digitale tools, platforms en content voor online leren, ongeacht of dit in de publieke, private of non-gouvernementele sector was.

Exclusiecriteria voor Interviews en Focusgroepen

- Personen die geen geïnformeerde toestemming hebben gegeven om deel te nemen.
- Deelnemers die niet vrijwillig hebben ingestemd met deelname aan het onderzoek.

1.3. Steekproefomvang

Elke partner voerde ten minste één focusgroep uit. Elke focusgroep streeft naar ongeveer 10 tot 12 deelnemers, en uitnodigingen dienen daarom te worden verzonden met inachtneming van mogelijke uitval. Uiteindelijk werden 72 deelnemers behaald. Deze verdeling waarborgt voldoende diversiteit en de vertegenwoordiging van de beoogde groepen binnen de uiteindelijke steekproef.

1.4. Procedure

Voorafgaand aan de start zal elke partner in aanmerking komende deelnemers identificeren die de focusgroepen zullen vormen. Bovendien zal elke partner toezicht houden op de werving van deelnemers en de organisatie en uitvoering van de focusgroepen.

Zodra individuen hun bereidheid tot deelname aan het onderzoek kenbaar maken, zal elke instelling een **Qualtrics-link met het informatieblad van het onderzoek en het formulier voor geïnformeerde toestemming** versturen (volgens een gemeenschappelijke template). Deelnemers zullen worden geïnformeerd over het doel van het onderzoek en om hun geïnformeerde toestemming worden gevraagd. De geplande datum, plaats en tijd van de focusgroep zullen door elke partner aan de potentiële kandidaten worden meegedeeld, om hun beschikbaarheid vanaf het begin te waarborgen. Hen zal expliciet worden meegedeeld dat hun deelname vrijwillig is en dat zij vrij zijn om zonder gevolgen te weigeren. Indien zij instemmen om vrijwillig deel te nemen, zal het gegevensverzamelingsproces van start gaan (sociodemografische vragenlijst).

Deelnemers ontvangen geen enkele vergoeding voor deelname aan het onderzoek, en hun deelname vormt geen enkel risico. Zij worden geïnformeerd dat zij zich op elk moment uit het onderzoek kunnen terugtrekken, in welk geval hun gegevens zullen worden verwijderd.

De focusgroepen **duren ongeveer anderhalf uur** en worden gehouden via videogesprek op het Microsoft Teams-platform of face-to-face. De focusgroepen hebben een **moderator** en een **waarnemer**. De focusgroepen worden opgenomen op video met behulp van de opnamefunctie in Microsoft Teams en volledig getranscribeerd. Elke partner zal toezicht houden op de vertaling naar het Engels. Transcripten en opnames zullen worden gedeeld in de MS Teams-map (WP2).

1.5. Gebruikte Materialen en Instrumenten

Materialen voor Focusgroepen en Interviews:

- **Het is verplicht om zowel het Erasmus+-logo als het EcoHarmony-logo op te nemen** in alle communicatie.
- **Onderzoeksinformatieblad, Geïnformeerde Toestemming en Sociodemografische Vragenlijst:**
 - Deelnemers aan focusgroepen ontvangen deze materialen via het Qualtrics-platform.
 - Het proces verloopt volgens de volgende volgorde:
 - Het eerste scherm toont de **onderzoeksinformatie en het formulier voor geïnformeerde toestemming** onder de titel “Geïnformeerde Toestemming.”
 - Zodra toestemming is gegeven, gaan deelnemers naar het volgende scherm, dat de sociodemografische vragenlijst bevat.
- **Sjabloongidsen voor Focusgroepen:**
 - De gids ([Bijlage A, Annex 4.1](#)) is ontwikkeld op basis van bevindingen uit relevante literatuur en beoordeeld door een panel van experts.
 - De gidsen zullen worden gepilot, en op basis van feedback kunnen kleine aanpassingen aan de vragen worden aangebracht.

Apparatuur en Platforms:

- **Computer:** Voor het houden van online sessies en het beheren van gegevens.
- **Microsoft Teams:** Het platform voor het hosten van focusgroepdiscussies en interviews.
- **Koptelefoon:** Om helder geluid tijdens virtuele sessies te waarborgen.

1.6. Data-analyse

Reflexieve Thematische Analyse

De gegevens die zijn verzameld uit focusgroepen en interviews zullen worden geanalyseerd met behulp van reflexieve thematische analyse, volgens de benadering beschreven door Braun en Clarke (2019). Elke partner zal zijn analyse onafhankelijk uitvoeren, waarna IQS de bevindingen zal consolideren tot een eenduidige interpretatie.

- **Coderingsproces:** Relevante datafragmenten zullen worden gecodeerd en gegroepeerd in thema's en subthema's via een iteratief proces. Naarmate de analyse vordert:
 - Nieuwe codes en categorieën zullen worden aangemaakt of aangepast indien gegevens niet passen binnen bestaande categorieën.
 - Deze iteratieve verfijning zal doorgaan totdat de analyse geen significante nieuwe inzichten met betrekking tot de onderzoeksdoelstellingen meer oplevert.
- **Softwareselectie:** De meest geschikte data-analysesoftware zal worden gekozen op basis van de aard en omvang van de verzamelde gegevens.

Fase 2: Kwantitatieve Validatie (Enquête) – WP2-2

Deze fase maakte gebruik van een kwantitatieve methodologie om de kwalitatieve bevindingen aan te vullen en representativiteit binnen de partnerlanden te waarborgen. Er werd een grootschalige enquête uitgevoerd om een uitgebreide behoefteanalyse uit te voeren, gericht op:

- Huidige praktijken en hiaten in het onderwijs in duurzaam toerisme.
- Percepties van docenten en professionals over curriculumprioriteiten.
- Mogelijkheden om interdisciplinariteit en afstemming op de behoeften van de sector te versterken.

De enquête leverde **robuuste, op bewijs gebaseerde inzichten** op, die trends uit de focusgroepen valideerden en vergelijkingen tussen landen mogelijk maakten. Deze bevindingen vormden rechtstreeks de basis voor de **aanpassing van het curriculum**, waardoor zowel academische degelijkheid als praktische toepasbaarheid werden gewaarborgd.

2.1. Deelnemers

Er werd een enquête uitgevoerd onder 198 deelnemers van diverse instellingen in Spanje, Kroatië, Turkije, Griekenland, Italië en Nederland. De respondenten omvatten academici, professionals en belanghebbenden uit de sector, wat een breed perspectief bood op de stand van zaken van het onderwijs in duurzaam toerisme.

2.2. Inclusiecriteria voor de Enquête

1. Docenten in Toerisme en Duurzaamheid

Onderwijservaring: Moet ten minste twee jaar onderwijservaring hebben in het hoger onderwijs op gebieden gerelateerd aan toerisme, marketing, administratie, duurzaamheid of vergelijkbaar. Dit omvat docenten en hoogleraren die betrokken zijn bij de ontwikkeling en uitvoering van curricula binnen instellingen voor hoger onderwijs. Dit waarborgt een diepgaand begrip van de onderwijsdynamiek in de toerismesector.

Kennis van Duurzaamheid: Dient te hebben deelgenomen aan cursussen, trainingen of projecten op het gebied van duurzaamheid, duurzaam toerisme of milieueducatie. Dit garandeert een solide, conceptuele en praktische basis op het gebied van duurzaamheid.

Actieve Rol in Curriculumontwikkeling: Bij voorkeur betrokken bij de ontwikkeling of actualisering van studieprogramma's aan hun instellingen, met name op het gebied van duurzaamheidsgerelateerde onderwerpen. Deze betrokkenheid biedt relevante perspectieven op de implementatie van nieuwe inhoud binnen het EcoHarmony-project.

Exclusiecriteria voor Interviews en Focusgroepen

- Personen die geen geïnformeerde toestemming hebben gegeven om deel te nemen.
- Deelnemers die niet vrijwillig hebben ingestemd met deelname aan het onderzoek.

2.3. Procedure

1. Voorafgaand aan de start zal elke partner in aanmerking komende deelnemers identificeren.
2. Elke partner zal toezicht houden op de werving van deelnemers en de verspreiding van de enquête.
3. De enquête zal worden verspreid via een Qualtrics-link (in verschillende talen) via e-mail, WhatsApp, sociale media (LinkedIn, websites van Research Tourism University) enz.
4. De enquête omvatte een toestemmingsformulier waarin deelnemers werden geïnformeerd over het doel van het onderzoek en om hun geïnformeerde toestemming werd gevraagd. Hen werd expliciet megedeeld dat hun deelname vrijwillig is en dat zij vrij zijn om zonder gevolgen te weigeren. Indien zij instemden om vrijwillig deel te nemen, ging het gegevensverzamelingsproces van start.
5. Deelnemers ontvangen geen enkele vergoeding voor deelname aan het onderzoek, en hun deelname vormt geen enkel risico. Zij worden geïnformeerd dat zij zich op elk moment uit het onderzoek kunnen terugtrekken, in welk geval hun gegevens zullen worden verwijderd.

6. Het invullen van de enquête duurt ongeveer 10 minuten.

2.4. Data-analyse

Als eerste algemene stap zullen we de psychometrische kwaliteit van de metingen analyseren, waarbij zowel de beschrijvende statistieken als de betrouwbaarheid (Omega-index) van de gebruikte instrumenten worden geanalyseerd. Er zullen verschillende kwantitatieve, beschrijvende, bivariate en multivariate analyses worden uitgevoerd om de relatie tussen de variabelen binnen elke universiteit en vergelijkenderwijs tussen universiteiten te onderzoeken.

Deze analyses zullen worden uitgevoerd met behulp van verschillende statistische softwarepakketten zoals SPSS v.26, Mplus en vergelijkbare programma's.

2.5 Gemeenschappelijke aspecten voor de Focusgroepen en de Enquête

Kwaliteitsborgingsmaatregelen

Richtlijnen uit Standaarden voor Kwalitatieve Methodologie: Het onderzoek zal de aanbevelingen volgen uit belangrijke gidsen voor kwalitatief onderzoek, waaronder Braun en Clarke (2013), Creswell (2012), en Creswell en Poth (2016).

Contextspecifieke Bevindingen:

- a. Generalisatie van gegevens zal anders worden geconceptualiseerd dan in kwantitatieve studies.
- b. De resultaten zullen worden gekoppeld aan het bestudeerde fenomeen, rekening houdend met de temporele en ruimtelijke context ervan, de deelnemers en de toegepaste methodologie (Braun & Clarke, 2013; Ventura & Barboza-Palomino, 2017).
- c. Vanuit een ideografisch perspectief (Braun & Clarke, 2019) wordt erkend dat interpretaties slechts één van vele mogelijkheden zijn en worden beïnvloed door de positie van het onderzoeksteam gedurende het hele proces.

Overdraagbaarheid:

- d. De inspanningen zullen zich richten op het overdragen van bevindingen naar vergelijkbare contexten die relevante kenmerken delen (bijv. onderzoeksobject, locatie).
- e. Gedetailleerde beschrijvingen van de context van het onderzoek, waaronder deelnemers, interacties en het verloop van focusgroepen en interviews, zullen worden verstrekt bij de verspreiding van resultaten (bijv. in publicaties en conferentiepresentaties).

Bevestigbaarheid:

- f. Om de bevestigbaarheid te waarborgen, zal het onderzoeksteam de invloed van elke onderzoeker op de analyse nauwlettend volgen.
- g. Gedetailleerde notities zullen beslissingen en aanpassingen documenteren tijdens het categoriseren, herdefiniëren en combineren van thema's waar nodig.
- h. Uitdagingen en dilemma's die worden aangetroffen, zullen gezamenlijk binnen het team worden besproken om de analyse te verrijken.

Member Checking voor Geloofwaardigheid

- a. Voorlopige bevindingen zullen met alle partners worden gedeeld voor feedback, verduidelijkingen en suggesties.
- b. De inbreng van deelnemers zal worden geïntegreerd in het uiteindelijke kwalitatieve model.
- c. Dit proces zal worden uitgevoerd via een virtuele bijeenkomst voor degenen die kunnen deelnemen. Deelnemers die niet kunnen deelnemen, ontvangen een samenvatting van de bevindingen en worden uitgenodigd om individuele feedback te geven.

Regelgevende en Ethische Verplichtingen

Het onderzoek zal voldoen aan de huidige regelgeving zoals vastgesteld door de Ethische Commissie van de Universitat Ramón Llull, waaronder:

- Organieke Wet 3/2018 van 5 december: Bescherming van Persoonsgegevens en waarborging van digitale rechten (B.O.E. nr. 294, 6 december 2018).
- Het Europees Handvest van de Grondrechten: Artikelen 3, 7, 8 en 13.
- Verdrag van de Raad van Europa inzake de Rechten van de Mens en de Biogeneeskunde: Geratificeerd door Spanje op 23 juli 1999.
- UNESCO Universele Verklaring inzake het Menselijk Genoom en de Rechten van de Mens.

De huidige regelgeving zal worden gevolgd in overeenstemming met de Ethische Commissie van de Ramon Llull University: - Organieke Wet 3/2018 van 5 december, inzake de Bescherming van Persoonsgegevens

In overeenstemming met de Algemene Verordening Gegevensbescherming van de EU (AVG) (Verordening (EU) 2016/679) en de Spaanse Organieke Wet 3/2018 inzake Gegevensbescherming en Digitale Rechten

Fase 3: Co-creatie en Implementatie (Workshops) WP2-4 en WP2-5

Voortbouwend op de inzichten verkregen uit Fase 1 (Focusgroepen, WP2-3) en Fase 2 (Enquête, WP2-2), werd een reeks workshops georganiseerd onder WP2-4 (Curriculumworkshops) in nauwe samenhang met WP2-5 (Internationale Workshop voor Docenten en Personeel), om onderzoeksbevindingen te vertalen naar praktische activiteiten voor curriculumontwikkeling. Deze workshops fungeerden als co-creatieplatforms, waardoor docenten, curriculumontwerpers en vakexperts gezamenlijk de voorgestelde curriculumstructuur konden valideren, leerresultaten konden verfijnen en innovatieve onderwijs- en beoordelingsstrategieën konden verkennen.

Door belanghebbenden rechtstreeks te betrekken bij het ontwerpproces, waarborgden WP2-4 en WP2-5 een sterke verbinding tussen bewijs en implementatie, wat resulteerde in een Curriculum voor Duurzaam Toerisme dat zowel academisch rigoureus is als inspeelt op de daadwerkelijke behoeften van lerenden en de sector van duurzaam toerisme. Elke workshop was zo opgezet dat deze ongeveer twee uur duurde, met een combinatie van begeleide discussies, collaboratieve groepsactiviteiten en systematische documentatie van de resultaten. Dit format bood voldoende tijd om zinvolle dialoog te bevorderen, bruikbare input te genereren en consensus over curriculumprioriteiten op te bouwen.

Bovendien versterkten deze activiteiten het eigenaarschap onder docenten en partnerinstellingen, wat de overdraagbaarheid, schaalbaarheid en afstemming van het curriculum op Europese normen ten goede kwam. Door participatieve en internationale perspectieven te integreren doorheen WP2-4 en WP2-5, illustreerde het project de Erasmus+-principes van innovatie, samenwerking en Europese meerwaarde, terwijl het een robuuste basis legde voor langetermijnpact in het onderwijs in duurzaam toerisme.

3.1. Doelstellingen van de Workshop

- Het groeperen van leerresultaten (op basis van de resultaten van onderzoek en focusgroepen) in thematisch verwante cursussen
- Het voorstellen van moduletitels op basis van gegroepeerde leerresultaten
- Het introduceren van innovatieve en inclusieve onderwijsmethodologieën die gedrags-, ervarings- en sociaal-emotioneel leren bevorderen. Het toewijzen van passende onderwijsmethoden aan elke cursus
- Het bepalen van de studielast per cursus (ECTS-studiepunten) op basis van complexiteit.
- Het aanmoedigen van samenwerking tussen docenten, instellingen en externe belanghebbenden ter verbetering van het duurzaamheidsonderwijs.

3.2. Deelnemers

Elke partnerinstelling betrok tussen de 8 en 10 deelnemers per workshop, wat resulteerde in een totaal van 52 deelnemers binnen het consortium.

Het deelnemersprofiel weerspiegelde een zeer relevante academische en professionele gemeenschap, waardoor de workshops profiteerden van diverse expertise met behoud van een duidelijke focus op het onderwijs in duurzaam toerisme. De deelnemers omvatten:

- Academische docenten in toerisme, duurzaamheid of hospitality studies.
- Curriculumontwikkelaars met ervaring in het ontwerpen of actualiseren van programma's in het hoger onderwijs.
- Institutionele vertegenwoordigers betrokken bij de hervorming van toerismeonderwijs of beleidsinitiatieven voor duurzaam toerisme.

Deze samenstelling waarborgde dat de workshops zowel pedagogische expertise als perspectieven op beleidsniveau samenbrachten, wat de afstemming van het curriculum op academische normen en sectorbehoeften versterkte.

3.3. Benodigde Materialen en Apparatuur

- Twee werktafels (Tafel 1 en Tafel 2)
- Afdrukte leerresultaten op zelfklevende notities (Post-it-formaat)
- Lege vellen van A3-formaat voor het groeperen van resultaten in cursusclusters
- Kaarten met namen van onderwijsmethoden
- Sjablonen voor cursusontwerp (cursustitel, resultaten, methoden, ECTS)
- Gekleurd papier, stiften, zelfklevende notities
- Laptop, scherm voor projector of monitor voor het publiek
- Het is verplicht om zowel het Erasmus+-logo als het EcoHarmony-logo in alle communicatie op te nemen.

3.4. Activiteiten voor en na de workshop

- Samen met de uitnodigingsmail ([Bijlage B - Annex 1](#)), dienen alle docenten/deelnemers de Lijst met Leerresultaten te ontvangen ([Bijlage B - Annex 2](#)) en Beknopt Educatief Materiaal over Onderwijsmethoden met Korte Beschrijvingen ([Bijlage B - Annex 3](#))
- De uitnodigingsmail wordt, samen met de bijbehorende bijlagen, vertaald naar de nationale talen van de partners.

- Na de workshop dienen deelnemers een bedankmail te ontvangen, samen met een verzoek om de Post-Evaluatievragenlijst in te vullen ([Bijlage B - Annex 4](#)).

3.5. Methodologisch Kader

Aan het begin van de workshop wordt deelnemers gevraagd een **Toestemmingsverklaring** ([Bijlage B - Annex 6](#)) te ondertekenen ter bevestiging van hun deelname

De methodologie van deze workshop omvat, in overeenstemming met moderne onderwijsbenaderingen en het kader van duurzame ontwikkeling, ervaringsgericht, participatief en reflectief leren. Deze benadering richt zich op studentgericht en sociaal-constructivistisch leren. Dat wil zeggen dat kennis actief wordt verworven door samenwerking, dialoog en betrokkenheid bij uitdagingen uit de praktijk. Door de voorgestelde onderwijsmethoden worden kritisch denken, creativiteit, sociale en emotionele vaardigheden en holistisch begrip versterkt, wat cruciaal is voor de oriëntatie van het toerismeonderwijs op duurzaamheid. Bovendien creëert actief, project- en probleemgestuurd leren authentieke leeromgevingen die reële professionele contexten in de toerismesector simuleren, wat de ontwikkeling mogelijk maakt van vaardigheden die direct toepasbaar zijn in de sector en het academisch onderwijs, terwijl tegelijkertijd kritisch denken wordt gecultiveerd en versterkt. De integratie van technologische simulaties en samenwerkingsverbanden met de sector versterkt verder het realisme en de relevantie van het leren, ter ondersteuning van de voorbereiding van de toerismeprofessionals van de toekomst.

Fase 1 – Inleiding (15 minuten)

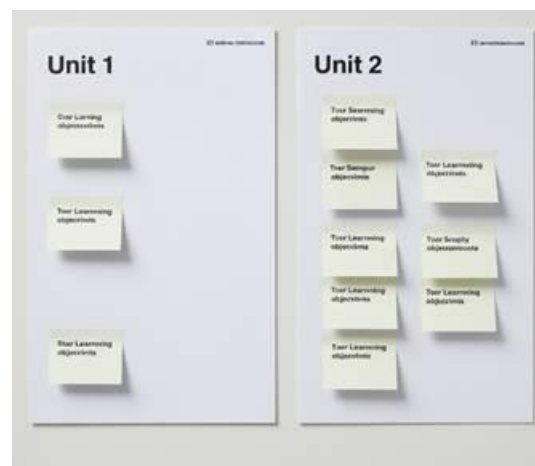
- Kort de doelstellingen van het project en de workshop presenteren
- De doelstellingen van de workshop uitleggen en de nadruk leggen op het opstellen van het curriculumontwerp
- Docenten vertrouwd maken met de fundamentele principes en actuele trends in duurzaam en regeneratief toerisme, in lijn met het kader van de Global Sustainable Tourism Council (GSTC)
- Uitleg van kernbegrippen: leerresultaten, onderwijsmethoden, ECTS. De nadruk leggen op wat gebaseerd is op de resultaten van onderzoek en focusgroepen.
- Korte presentatie van de Leerresultaten
- Korte presentatie van Onderwijsmethoden
- Instructies voor groepswork en indeling van deelnemers in twee groepen

Fase 2 – Groeperen van Leerresultaten in Modules en voorstellen van Cursustitels (35 minuten)

- Elke groep werkt aan één tafel met zelfklevende notities en A3-vellen:

- Tafel 1 – Deelnemers ontvangen **harde resultaten** (24 leerresultaten) geschreven op zelfklevende notities.
- Tafel 2 – Deelnemers ontvangen **zachte resultaten** (24 leerresultaten) geschreven op zelfklevende notities.
- De taak van de deelnemers is om de aangeboden leerresultaten te groeperen in logisch gedefinieerde cursusmodules.
- Deelnemers plakken Post-it-notities met leerresultaten op A3-papier en organiseren deze visueel in thematische groepen.

- Deelnemers worden aangemoedigd de leerresultaten op de Post-it-notities te gebruiken, maar mogen ook nieuwe resultaten toevoegen indien zij dit nodig achten voor een bepaalde thematische groep/cursusmodule. Indien sommige van de aangeboden resultaten niet passen binnen de door hen gedefinieerde modules, zijn zij niet verplicht deze te gebruiken.
- Elke groep dient tussen de **vier en zeven** cursusmodules te definiëren.
- Na het groeperen van de resultaten dienen deelnemers overeenstemming te bereiken over passende **titels** voor elk van de gedefinieerde cursusmodules die de gegroepeerde leerresultaten weerspiegelen.

Fase 3 – Toewijzen van Onderwijsmethoden en ECTS-studiepunten (25 minuten)

- Elke groep werkt verder aan hun gedefinieerde modules:
 - Bespreken en kiezen van passende onderwijsmethoden uit een aangeboden lijst ([Bijlage B - Annex 4](#))

- Toewijzen van een studielast aan elke cursusmodule (3 ECTS) op basis van de complexiteit van de resultaten

Fase 4 – Tafelrotatie (50 minuten)

- Groepen wisselen van tafel en herhalen Fase 2 en Fase 3 met de andere set leerresultaten.

Fase 5 – Presentatie (5-10 minuten)

- De moderators presenteren de resultaten van beide groepen:
 - Aantal en namen van de gecreëerde cursusmodules
 - Voorbeelden van geselecteerde onderwijsmethoden
 - Bereik van toegewezen ECTS-studiepunten

Fase 6 – Rangschikken van het Belang van de Voorgestelde Modules (5-10 minuten)

Alle voorgestelde modules van één tafel worden op het scherm geprojecteerd en de deelnemers dienen te stemmen op de 5 meest relevante (indien er meer dan 5 zijn voorgesteld), waarbij zij 5 punten toekennen aan de voor hen belangrijkste, 4 punten aan de tweede, 3 punten aan de derde, 2 punten aan de vierde en 1 punt aan de minst belangrijke. Deze oefening wordt herhaald met de modules van een andere tafel.

3.6. Resultaten van de Workshop

- 10 gestructureerde cursussen met duidelijk gedefinieerde leerresultaten
- Onderwijsmethoden afgestemd op de cursusdoelstellingen
- Voorgestelde verdeling van ECTS-studiepunten
- Geschreven kort verslag van de workshopresultaten van de partners (lijst met cursustitels, leerresultaten en methoden)
-

3.7. Bewijs en Documentatie

Om verantwoording, transparantie en effectbeoordeling te waarborgen, zal het volgende bewijsmateriaal worden verzameld tijdens en na de workshop:

- Ondertekende deelnemerslijst (inclusief namen, affiliaties, rollen) - [\(Bijlage B - Annex 7\)](#)
- Fotografische documentatie van sessies, groepsactiviteiten en materialen
- Evaluatieformulieren van de workshop (feedback na afloop) - [\(Bijlage B - Annex 5\)](#)

Fase 4: Consolidatie van de Resultaten van de Curriculumworkshops en innovatieve onderwijsmethoden en digitale tools van Partnerinstellingen (WP2-4+WP2-5)

Het doel van deze fase was het schetsen van de methodologie en resultaten die zijn gebruikt om **een synthese te maken van** een voorstel voor een **uitgebreid curriculum in duurzaam toerisme**, volledig geïntegreerd met het Global Sustainable Tourism Framework (GTSF), en ontwikkeld door de bijdragen van zes partnerinstellingen. Het werk werd uitgevoerd binnen WP2 (Curriculumontwerp en -ontwikkeling), waarbij specifiek werd voortgebouwd op het bewijs gegenereerd in WP2-2 (Enquête), WP2-3 (Focusgroepen), en de co-creatieactiviteiten van WP2-4 (Curriculumworkshops) en WP2-5 (Internationale Workshop voor Docenten en Personeel).

Elke partnerinstelling diende voorgestelde modules in met bijbehorende leerresultaten en **onderwijsmethoden**, voortbouwend op de inzichten die uit deze eerdere activiteiten waren verkregen. Het doel van WP2 was om deze input samen te voegen tot een samenhangend en logisch gestructureerd curriculum van **10 modules**, en tegelijkertijd de meest geschikte en **innovatieve onderwijsmethoden** voor elk vast te stellen. De pedagogische benaderingen waren ontworpen om flexibel en aanpasbaar te zijn, met erkenning dat de uitvoering moet worden afgestemd op de kenmerken van individuele modules en op de behoeften van diverse lerendenprofielen (bijv. bachelorstudenten, professionals, levenslang lerenden).

4.1. Gegevensverzameling

Elke partnerinstelling organiseerde een workshop met experts en docenten op het gebied van toerisme. Op basis van deze sessies ontwikkelden zij een gestructureerd document met voorstellen voor:

- Moduletitels
- Bijbehorende leerresultaten
- Voorgestelde onderwijsmethoden en digitale tools

Dit gezamenlijke proces van gegevensverzameling waarborgde dat de input zowel academische expertise als praktische onderwijservaring weerspiegelde.

4.2. Criteria voor Moduleselectie

De tien geconsolideerde (samengevoegde) modules werden geselecteerd op basis van de volgende criteria:

Frequentie van voorkomen in de institutionele inzendingen

Logische opbouw van fundamentele naar gespecialiseerde onderwerpen

Thematische samenhang en relevantie voor het Global Sustainable Tourism Framework (GTSF)

Diversiteit van leerresultaten en onderwijsmethoden, met waarborging van innovatie en aanpasbaarheid

4.3. Samenvatting

Het aggregatieproces zorgde ervoor dat het uiteindelijke curriculum de collectieve expertise en gedeelde prioriteiten van alle zes partnerinstellingen weerspiegelt. Het brengt fundamentele kennis in balans met gespecialiseerde onderwerpen en integreert diverse pedagogische benaderingen, waaronder ervaringsgericht leren, casusgebaseerd onderwijs en digitale strategieën.

De **volgende sectie** presenteert de **modulesamenvattingen**, en biedt een uitgebreid overzicht van een innovatief leerprogramma in duurzaam en regeneratief toerisme. Door het curriculum aan te passen voor asynchroon leren, bevestigt het project dat onderwijs in duurzaamheid geen fysieke aanwezigheid vereist om mensgericht, reflectief en impactvol te blijven. Met doordacht ontwerp kan de rijkdom van collaboratieve en actieve pedagogiek worden gerepliceerd in flexibele, zelfsturende digitale omgevingen, waardoor lerenden over geografieën en tijdzones heen in staat worden gesteld toekomstige leiders in duurzaam toerisme te worden.

De hier gepresenteerde digitale strategieën zijn niet bedoeld als definitieve voorschriften, maar eerder als een sterke basis van waaruit elke instelling kan itereren, lokaliseren en innoveren. Hiermee blijft het project zelf model staan voor precies de aanpasbaarheid en veerkracht die het bij studenten wil cultiveren.

2. Curriculum voor Duurzaam Toerisme

De volgende modulesamenvattingen bieden een uitgebreid overzicht van een innovatief leerprogramma in **duurzaam en regeneratief toerisme**. Elke volledig asynchrone cursus van 3 ECTS (75 uur) combineert conceptuele grondslagen met praktische toepassingen, met dekking van kerngebieden zoals duurzaamheidsbeoordeling, milieueffecten, circulaire en regeneratieve benaderingen, ethiek en inclusie, strategische planning, mobiliteit, marketing, slimme toerismetechnologieën en gemeenschapsbetrokkenheid. Samen bieden deze modules studenten de kennis, vaardigheden en competenties die nodig zijn om verantwoorde toerismestrategieën te ontwerpen, implementeren en evalueren die economische levensvatbaarheid, sociale inclusie en ecologisch herstel bevorderen, zowel op lokaal als op mondiaal niveau.

Module 1: Beoordeling en Duurzaamheidsrapportage

Deze volledig asynchrone module van 3 ECTS (75 uur) biedt studenten theoretische kennis en praktische vaardigheden om **de duurzaamheidsprestaties te beoordelen, meten en rapporteren** in toeristische bestemmingen en bedrijven.

De cursus legt de nadruk op **internationale kaders** zoals de Global Sustainable Tourism Criteria (GSTC), **ESG-indicatoren**, en de **Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de VN (SDG's)**. Lerenden verwerven het vermogen om duurzaamheidsstrategieën te ontwerpen, implementeren en communiceren die **transparantie, verantwoording en continue verbetering** in het toerismebeheer versterken.

Leerresultaten:

- Inzicht in kernbegrippen, kaders en terminologie op het gebied van duurzaamheidsbeoordeling en -rapportage.
- Vergelijking van instrumenten en benaderingen voor het meten van duurzaamheid in bestemmingen en organisaties.
- Toepassing van methoden voor gegevensverzameling en -analyse om duurzaamheidsbeoordelingen uit te voeren.
- Ontwikkeling en presentatie van duurzaamheidsrapporten afgestemd op diverse belanghebbenden.

Structuur & Inhoud:

De module bestaat uit **5 hoofdstukken**, elk met video's, diacolleges, leesmateriaal, oefeningen en quizen:

1. *Inleiding tot Duurzaamheidsbeoordeling in Toerisme* – grondslagen, dimensies, SDG's.
2. *Kaders en Indicatoren* – GSTC, ESG, ecologische voetafdruk, certificering.
3. *Gegevensverzameling en -analyse* – enquêtes, participatieve methoden, GIS, visualisatie.
4. *Rapportagenormen en -praktijken* – GRI, SASB, geïntegreerde rapportage, communicatie.
5. *Casestudy's en Praktijktoeepassingen* – analyse van echte rapporten, eindproject.

Beoordeling:

- 5 hoofdstukquizen (70%) – automatisch beoordeeld, met een beperkt aantal pogingen (2).
- Afsluitende integratieve quiz (30%) – scenariogebaseerd, met tijdslimiet.

Minimaal vereist cijfer: **5/10** voor beide onderdelen.

Onderwijsbenadering & Leermiddelen:

- Volledig zelfsturend online leren.
- Materialen omvatten leesmateriaal, casestudy's, infographics en quizen.
- Toegankelijkheid gewaarborgd (ondertitels, transcripten, compatibiliteit met schermlezers).

Module 2: Circulair en Regeneratief Toerisme

Deze volledig asynchrone module van 3 ECTS (75 uur) introduceert de principes van de **circulaire economie** en **regeneratief ontwerp** binnen de toerismesector. Er wordt onderzocht hoe toerisme zich kan ontwikkelen voorbij duurzaamheid, met als doel niet alleen schade te verminderen, maar ook om **ecosystemen te herstellen, kringlopen van hulpbronnen te sluiten, en positieve sociaaleconomische en ecologische effecten te creëren**.

Leerresultaten:

- **Kennis:** Definiëren van de concepten circulaire economie en regeneratief toerisme; onderscheid maken tussen duurzaamheid, circulariteit en regeneratie.
- **Vaardigheden:** Analyseren van toeristische waardeketens om kansen voor circulaire praktijken te identificeren; evalueren van regeneratieve initiatieven aan de hand van casestudy's.
- **Competenties:** Ontwerpen van toeristische producten/diensten op basis van circulaire of regeneratieve modellen; bevorderen van systemische verandering en beleidsintegratie.

Structuur & Inhoud

De module bestaat uit **5 hoofdstukken**, elk met video's, colleges, leesmateriaal, oefeningen en quizen:

1. *Grondslagen van Circulair en Regeneratief Toerisme* – oorsprong, kaders, paradigma's.
2. *Circulaire Strategieën in Toeristische Waardeketens* – efficiëntie, afvalreductie, energie, water, voedselsystemen.
3. *Regeneratieve Toerismebenaderingen* – van het minimaliseren van schade tot het genereren van positieve impact, plaatsgebonden principes.
4. *Innovatie en Circulaire Bedrijfsmodellen* – ontwerp, deeleconomie, product-dienstsysteem, casestudy's.

5. *Bestemmingsontwerp en Gemeenschapsregeneratie* – landschapsherstel, culturele revitalisering, governance.

Beoordeling:

- 5 hoofdstukquizen (70%) – meerkeuze, automatisch beoordeeld, max. 2 pogingen.
- Afsluitende modulequiz (30%) – integratief, met tijdslimiet.

Vereist cijfer: **5/10** voor zowel de quizen als het eindexamen.

Onderwijsbenadering & Leermiddelen:

- Zelfstandig, zelfsturend leren.
- Digitaal leesmateriaal, casestudy's, infographics, verklarende woordenlijst.
- Toegankelijkheid gewaarborgd (ondertitels, compatibiliteit met schermlezers).

Module 3: Milieueffecten van Toerisme

Deze volledig asynchrone module van 3 ECTS (75 uur) onderzoekt de **milieu-uitdagingen en -gevolgen van toeristische ontwikkeling** op mondiaal, regionaal en lokaal niveau. Er wordt zowel gekeken naar de negatieve effecten – zoals vervuiling, biodiversiteitsverlies en klimaatverandering – als naar de kansen voor **mitigatie, adaptatie en duurzaam beheer** binnen de toerismesector.

Leerresultaten:

- **Kennis:** Identificeren van belangrijke milieueffecten op ecosystemen en natuurlijke hulpbronnen; beschrijven van draagkracht, milieudegradatie en duurzame drempelwaarden.
- **Vaardigheden:** Analyseren van milieubeoordelingen en studies naar de impact van toerisme; vergelijken van toerismemodellen op basis van ecologische voetafdruk.
- **Competenties:** Voorstellen van contextgepaste strategieën om effecten te minimaliseren; samenwerken bij het ontwerpen van milieuverantwoorde toerismeplannen

Structuur & Inhoud:

De module bestaat uit **5 hoofdstukken**, elk met video's, colleges, leesmateriaal, oefeningen en quizen:

1. **Inleiding tot Milieueffecten van Toerisme** — interacties tussen toerisme en milieu; ecologische voetafdruk; draagkracht. *Leesmateriaal: UNEP – Making Tourism More Sustainable: A Guide for Policy Makers.*
2. **Achteruitgang van Ecosystemen en Biodiversiteit** — verandering in landgebruik, habitatfragmentatie, soortenverlies; effecten op mariene en kustgebieden. *Leesmateriaal: Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services.*
3. **Vervuiling en Overmatig Gebruik van Hulpbronnen in Toerisme** — water-/energiegebruik; vast afval & luchtvervuiling; cruisetourisme, skioorden, mega-evenementen. *Leesmateriaal: IPCC – Sixth Assessment Report – Tourism Sector Analysis.*
4. **Klimaatverandering en Toerisme** — toerisme als veroorzaker en slachtoffer; adaptatie- & mitigatiestrategieën. *Leesmateriaal: Sustainable development.*
5. **Milieubeheer en Certificering** — MER; groene certificering; koolstofcompensatie. *Leesmateriaal: GSTC-criteria*

Beoordeling:

- 5 hoofdstukquizen (70%) – meerkeuze, automatisch beoordeeld, met een beperkt aantal van 2 pogingen.
- Afsluitende modulequiz (30%) – integratief, met tijdslimiet, scenariogebaseerd.

Vereist cijfer: **5/10** voor beide onderdelen.

Onderwijsbenadering & Leermiddelen:

- Volledig zelfsturend, online leren.
- Digitaal leesmateriaal, rapporten, casestudy's, verklarende woordenlijst, infographics.
- Toegankelijkheid gewaarborgd (ondertitels, transcripten, compatibiliteit met schermlezers).

Module 4: Ethiek, Inclusie en Sociale Waarden in Toerisme

Deze volledig asynchrone module van 3 ECTS (75 uur) biedt een **kritisch begrip van ethiek, inclusie en sociale waarden** binnen de toerisme- en hospitalitysector. Studenten worden uitgerust met instrumenten om diversiteitsdimensies te herkennen, inclusief leiderschap te

bevorderen, gendergelijkheid te promoten en principes van interculturele inclusie toe te passen, terwijl zij praktische plannen ontwikkelen die ethische en inclusieve kaders inbedden in de beroepspraktijk.

Leerresultaten:

- **Kennis:** Inzicht in kernbegrippen en terminologie op het gebied van ethiek, inclusie en sociale waarden binnen toerisme.
- **Vaardigheden:** Analyseren van diversiteitsdimensies (ras, etniciteit, leeftijd, beperking, seksuele oriëntatie) en verkennen van gendergelijkheid om bondgenootschap te bevorderen.
- **Competenties:** Toepassen van principes van interculturele inclusie en ontwerpen van uitgebreide DEIB-strategieën (Diversiteit, Gelijkwaardigheid, Inclusie & Verbondenheid) voor toerisme-organisaties.

Structuur & Inhoud (5 Hoofdstukken):

Elk hoofdstuk omvat video's, colleges, leesmateriaal, casestudy's en quizzen:

1. *Inleiding tot Ethiek, Inclusie en Sociale Waarden in Toerisme* – concepten van diversiteit, gelijkheid, gelijkwaardigheid, inclusie, verbondenheid, privilege, onbewuste vooroordelen, DIVE-methode.
2. *Inclusief Leiderschap* – voordelen van inclusief beleid; diversiteit naar ras, leeftijd, beperking en seksuele oriëntatie.
3. *Gendergelijkheid* – actuele uitdagingen, inclusief taalgebruik en bondgenootschap in toerisme en hospitality.
4. *Interculturele Inclusie* – interculturele concepten, modellen van culturele dimensies en management binnen multiculturele contexten.
5. *Casestudy's en Praktijktoeepassingen* – intersectionele casestudy's; ontwerp van DEIB-plannen; gebruik van het ethisch canvas.

Beoordeling:

- 5 hoofdstukquizzen (70%) – automatisch beoordeeld, directe feedback, 2 pogingen per quiz.
- Afsluitende modulequiz (30%) – scenariogebaseerd, met tijdslimiet, integratief.

Minimaal vereist cijfer: **5/10** voor beide onderdelen.

Onderwijsbenadering & Leermiddelen:

- Zelfstandig, zelfsturend leren.
- Digitaal leesmateriaal, rapporten, infographics, verklarende woordenlijst en casestudy's.
- Toegankelijkheid gewaarborgd (ondertitels, transcripten, compatibiliteit met schermlezers).

Module 5: Grondslagen van Duurzaam en Regeneratief Toerisme

Deze volledig asynchrone module van 3 ECTS (75 uur) introduceert de **fundamentele concepten, principes en kaders** van duurzaam en regeneratief toerisme. De nadruk ligt op hoe bestemmingen en bedrijven zich kunnen afstemmen op de **Global Sustainable Tourism Criteria (GSTC)** en de **Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (SDG's)** om ecologische integriteit, sociaalcultureel welzijn en economische levensvatbaarheid in balans te brengen, terwijl positieve regeneratieve effecten worden bevorderd.

Leerresultaten:

- **Kennis:** Definiëren van kernbegrippen en principes van duurzaam en regeneratief toerisme, inclusief GSTC en SDG's.
- **Vaardigheden:** Vergelijken van kaders voor duurzaamheid en regeneratie; toepassen van op GSTC gebaseerde criteria om bestemmingen, bedrijven of beleid te evalueren.
- **Competenties:** Ontwerpen van microstrategieën of concepten die ecologische, sociale en economische dimensies integreren om regeneratie te bevorderen.

Structuur & Inhoud (5 Hoofdstukken):

Elk hoofdstuk omvat video's, colleges, digitaal leesmateriaal, casestudy's, optionele oefeningen en quizzen:

1. *Inleiding tot Duurzaam en Regeneratief Toerisme* – evolutie, definities, SDG 8.9, in stand houden versus regenereren.
2. *Global Sustainable Tourism Framework (GSTC)* – vier pijlers, certificeringssystemen, verbanden met SDG's.
3. *Principes van Regeneratief Toerisme* – het creëren van positieve impact, herstel van gemeenschap & ecosysteem, casestudy's.
4. *Betrokkenheid van Belanghebbenden en Draagkracht* – governance, participatieve modellen, draagkracht, conflictoplossing.

5. *Toepassen van Duurzaamheid en Regeneratie* – casestudy's, instrumenten voor effectbeoordeling, ontwerp van regeneratieve projecten.

Beoordeling:

- 5 hoofdstukquizen (70%) – automatisch beoordeeld, 10 meerkeuzevragen, 2 pogingen per quiz.
- Afsluitende modulequiz (30%) – scenariogebaseerd, met tijdslimiet, integratief.

Vereist cijfer: **5/10** voor beide onderdelen.

Onderwijsbenadering & Leermiddelen:

- Volledig zelfsturend online leren.
- Leesmateriaal, rapporten, casestudy's, verklarende woordenlijst, infographics.
- Toegankelijkheid gewaarborgd (ondertitels, transcripten, geschikt voor schermlezers).

Module 6: Lokale Ontwikkeling en Gemeenschapsbetrokkenheid

Deze volledig asynchrone module van 3 ECTS (75 uur) onderzoekt de rol van **toerisme als motor van lokale ontwikkeling en empowerment van de gemeenschap**. De nadruk ligt op participatieve planning, door de gemeenschap geleide initiatieven en strategieën die **sociale cohesie en economische veerkracht** in toeristische bestemmingen versterken.

Leerresultaten:

- **Kennis:** Uitleggen van kerntheorieën over lokale ontwikkeling in toerisme; definiëren van gemeenschapsbetrokkenheid en participatieve planning.
- **Vaardigheden:** Toepassen van methoden om belanghebbenden te identificeren en gemeenschapsbehoeften te beoordelen; gebruiken van instrumenten om gemeenschapsgerichte toerisme-initiatieven te ontwerpen.
- **Competenties:** Formuleren van inclusieve ontwikkelingsstrategieën afgestemd op lokale contexten; kritisch evalueren van sociale, economische en culturele effecten van toerismeprojecten.

Structuur & Inhoud (5 Hoofdstukken):

Elk hoofdstuk omvat video's, colleges, leesmateriaal, optionele oefeningen en quizen:

1. *Grondslagen van Lokale Ontwikkeling en Gemeenschapsbetrokkenheid* – concepten, historische benaderingen, voordelen & uitdagingen.
2. *In Kaart Brengen van Belanghebbenden en Beoordeling van Gemeenschapsbehoeften* – identificatie, participatieve instrumenten, ethische kwesties.
3. *Gemeenschapsgerichte Toerismemodellen* – mondiale beste praktijken, cultureel erfgoed, lokaal ondernemerschap.
4. *Governance, Beleid en Capaciteitsopbouw* – kaders, financiering, training en onderwijs.
5. *Praktische Casestudy's en Projectontwerp* – evaluatie van initiatieven, oefening in projectontwerp.

Beoordeling:

- 5 hoofdstukquizen (70%) – meerkeuze, automatisch beoordeeld, 2 pogingen.
- Afsluitende quiz (30%) – integratief, met tijdslimiet.

Vereist cijfer: **5/10** voor beide onderdelen.

Onderwijsbenadering & Leermiddelen:

- Zelfstandig, zelfsturend online leren.
- Digitaal leesmateriaal, casestudy's, infographics, verklarende woordenlijst.
- Toegankelijkheid gewaarborgd (ondertitels, geschikt voor schermlezers).

Module 7: Marketing en Communicatie in Duurzaam Toerisme

Deze volledig asynchrone module van 3 ECTS (75 uur) onderzoekt hoe **marketingprincipes en communicatiestrategieën** kunnen worden toegepast om duurzaam toerisme te promoten. De module behandelt kernconcepten zoals de **marketingmix (4P/7P)**, consumentenanalyse, branding en digitale betrokkenheid, met nadruk op **authenticiteit, transparantie en ethische promotie**. Studenten leren geïntegreerde marketing- en communicatieplannen te ontwerpen die verantwoord toerisme bevorderen, waarbij economische levensvatbaarheid wordt gewaarborgd terwijl het milieu wordt beschermd en lokale gemeenschappen worden ondersteund.

Leerresultaten:

- **Kennis:** Uitleggen van marketingconcepten en hun relevantie voor duurzaam toerisme.
- **Vaardigheden:** Analyseren van consumententrends en toepassen van onderzoeksmethoden op toerismemarkten.
- **Competenties:** Ontwikkelen van geïntegreerde marketingstrategieën die duurzaamheidsprincipes integreren en gemeenschappen ten goede komen.

Structuur & Inhoud (5 Hoofdstukken):

Elk hoofdstuk omvat video's, colleges, leesmateriaal, casestudy's, optionele oefeningen en quizen:

1. *Grondslagen van Marketing en Duurzaamheid in Toerisme* – marketingprincipes, 7 P's, het verbinden van duurzaamheid met destinatiebranding.
2. *Toeristisch Marktonderzoek en Consumentenanalyse* – onderzoeksmethoden, segmentatie, consumentengedrag, profilering van duurzame toeristen.
3. *Marketingmixstrategieën en Branding in Duurzaam Toerisme* – toepassen van de 7 P's, duurzame branding, storytelling, positionering.
4. *Duurzame Marketing en Digitale Communicatie in Toerisme* – authentieke boodschappen, het vermijden van greenwashing, betrokkenheid van sociale media en influencers.
5. *Geïntegreerde Marketingplanning voor Verantwoord Toerisme* – strategische planning, het combineren van traditionele en digitale kanalen, betrokkenheid van belanghebbenden, monitoring.

Beoordeling:

- 5 hoofdstukquizen (70%) – automatisch beoordeeld, meerkeuze, 2 pogingen.
- Afsluitende quiz (30%) – scenariogebaseerd, met tijdslimiet, integratief.

Vereist cijfer: **5/10** voor beide onderdelen.

Onderwijsbenadering & Leermiddelen:

- Zelfstandig, zelfsturend leren.
- Digitaal leesmateriaal, casestudy's, infographics, verklarende woordenlijst.
- Toegankelijkheid gewaarborgd (ondertitels, transcripten, geschikt voor schermlezers).

Module 8: Mobiliteit en Toerisme met Lage Impact

Deze volledig asynchrone module van 3 ECTS (75 uur) onderzoekt **duurzame mobiliteitspraktijken in toerisme**, waarbij de milieu-uitdagingen van reizen worden behandeld en strategieën worden verkend om de **koolstofvoetafdruk van transport** binnen toerisme te minimaliseren. Er wordt aandacht besteed aan beleid, technologieën en innovatieve mobiliteitsoplossingen om duurzamere toerismesystemen te bevorderen.

Leerresultaten:

- **Kennis:** Definiëren van concepten van duurzame mobiliteit; identificeren van milieueffecten van verschillende vervoerswijzen.
- **Vaardigheden:** Evalueren van beleid en instrumenten die reizen met lage impact bevorderen; analyseren van innovatieve oplossingen aan de hand van casestudy's.
- **Competenties:** Ontwikkelen van praktische mobiliteitsstrategieën voor bestemmingen; reflecteren op ethische overwegingen bij mobiliteitsplanning.

Structuur & Inhoud (5 Hoofdstukken):

Elk hoofdstuk omvat video's, colleges, leesmateriaal, optionele oefeningen en quizzen:

1. *Inleiding tot Mobiliteit in Toerisme* – evolutie van reisgedrag; overzicht van toeristische transportsystemen.
2. *Milieueffecten van Toeristisch Transport* – emissies en externe effecten van vervoerswijzen.
3. *Beleid en Duurzame Mobiliteitssystemen* – regelgevende kaders, openbaar vervoer en actieve mobiliteit.
4. *Technologische en Innovatieve Mobiliteitsoplossingen* – e-mobiliteit, autodelen, slimme mobiliteitsknooppunten.
5. *Casestudy's en Praktijktoepassingen* – instrumenten voor mobiliteitsplanning, beste praktijken, projectgebaseerd leren.

Beoordeling:

- 5 hoofdstukquizzen (70%) – meerkeuze, automatisch beoordeeld, 2 pogingen.
- Afsluitende quiz (30%) – integratief, met tijdslimiet.

Vereist cijfer: **5/10** voor beide onderdelen.

Onderwijsbenadering & Leermiddelen:

- Zelfstandig, zelfsturend online leren.
- Digitaal leesmateriaal, rapporten, casestudy's, verklarende woordenlijst, infographics.
- Toegankelijkheid gewaarborgd (ondertitels, transcripten, geschikt voor schermlezers).

Module 9: Slim en Digitaal Toerisme

Deze volledig asynchrone module van 3 ECTS (75 uur) introduceert de rol van **slimme en digitale technologieën** bij de transformatie van de toerismesector. Er wordt belicht hoe digitale instrumenten besluitvorming kunnen versterken, taken kunnen automatiseren en het ontwerp kunnen ondersteunen van **slimme, duurzame en inclusieve toerismeoplossingen**, terwijl ethische kwesties, privacykwesties en inclusiekwesties worden behandeld.

Leerresultaten:

- **Kennis:** Uitleggen van de impact van nieuwe digitale trends in toerisme; evalueren van ethische en privacygerelateerde uitdagingen.
- **Vaardigheden:** Toepassen van kunstmatige intelligentie bij besluitvorming in toerisme.
- **Competenties:** Integreren van AI-instrumenten in toeristische praktijken, met inachtneming van ethische, privacy- en inclusieprincipes.

Structuur & Inhoud (5 Hoofdstukken):

Elk hoofdstuk omvat video's, colleges, leesmateriaal, oefeningen en quizzen:

1. *Digitale Transformatie in Toerisme en Hospitality* – Industrie 4.0-technologieën, slimme toerisme-ecosystemen, klantervaring, data-intelligentie.
2. *Ethiek, Privacy en Inclusie in Digitaal Toerisme* – AVG, gegevensbescherming, algoritmische vooringenomenheid, inclusief ontwerp, cyberbeveiliging.
3. *Toepassen van Kunstmatige Intelligentie voor Besluitvorming* – machine learning, voorspellende analyses, personalisatie, chatbots, ethische kwesties.
4. *Generatieve AI-oplossingen voor het Automatiseren en Verbeteren van Taken* – LLM's, contentgeneratie, personalisatie, ethische risico's.
5. *Toepassen van Generatieve AI-tools om een Slimme Toerismeoplossing te Ontwerpen* – agile projectmanagement, prototyping, het pitchen van AI-gebaseerde innovaties.

Beoordeling:

- 5 hoofdstukquizen (70%) – meerkeuze, automatisch beoordeeld, 2 pogingen.
- Afsluitende quiz (30%) – integratief, met tijdslimiet, scenariogebaseerd.

Vereist cijfer: **5/10** voor beide onderdelen.

Onderwijsbenadering & Leermiddelen:

- Volledig zelfstandig, zelfsturend leren.
- Digitaal leesmateriaal, casestudy's, rapporten, verklarende woordenlijst, infographics.
- Toegankelijkheid gewaarborgd (ondertitels, transcripten, geschikt voor schermlezers).

Module 10: Strategische Planning en Economische Effecten van Toerisme

Deze volledig asynchrone module van 3 ECTS (75 uur) biedt een uitgebreid overzicht van **de economische rol van toerisme en de integratie ervan met andere sectoren**, terwijl studenten worden opgeleid in **strategische planning en duurzame bedrijfsmodellen**. De cursus rust lerenden uit met praktische instrumenten om de bijdrage van toerisme aan de economie te beoordelen, bestemmingsstrategieën te ontwerpen en de economische haalbaarheid van duurzaamheidsinitiatieven te evalueren.

Leerresultaten:

- **Kennis:** Uitleggen van de bijdrage van toerisme aan het bbp en de werkgelegenheid; bespreken van de integratie ervan met andere sectoren.
- **Vaardigheden:** Analyseren van casestudy's van duurzame bedrijfsmodellen; uitvoeren van SWOT- en kosten-batenanalyses.
- **Competenties:** Ontwikkelen van strategieën voor bestemmingsmanagement; evalueren van de economische levensvatbaarheid van duurzaamheidsinitiatieven.

Structuur & Inhoud (5 Hoofdstukken):

Elk hoofdstuk omvat video's, colleges, leesmateriaal, casestudy's, optionele oefeningen en quizen:

1. *Toerisme als Pijler van de Economie* – bbp, werkgelegenheid, Tourism Satellite Account, multiplicatoren, seizoensgebondenheid.
2. *Toerisme en de Verbanden met Andere Sectoren* – landbouw, transport, cultuur, sociale effecten, gemeenschapsontwikkeling.

3. *Strategisch Bestemmingsmanagement* – planningsinstrumenten, branding, positionering, veerkracht, crisismanagement.
4. *Duurzame Bedrijfsmodellen in Toerisme* – innovatie, certificeringen, het balanceren van mens–planeet–winst.
5. *Evalueren van het Economisch Perspectief van Duurzaamheid* – kosten-batenanalyse, financieringsmechanismen, levensvatbaarheid op lange termijn.

Beoordeling:

- 5 hoofdstukquizen (70%) – automatisch beoordeeld, meerkeuze, 2 pogingen.
- Afsluitende quiz (30%) – scenariogebaseerd, met tijdslimiet, integratief.

Vereist cijfer: **5/10** voor beide onderdelen.

Onderwijsbenadering & Leermiddelen:

- Volledig zelfsturend online leren.
- Digitaal leesmateriaal, rapporten, casestudy's, infographics, verklarende woordenlijst.
- Toegankelijkheid gewaarborgd (ondertitels, transcripten, geschikt voor schermlezers).

De volgende tabel geeft een modulair curriculum weer, aangeboden in de vorm van micro-credentials, ontworpen om lerenden uit te rusten met de kennis, vaardigheden en competenties die nodig zijn om duurzaam en regeneratief toerisme te bevorderen. Elke module is 3 ECTS-studiepunten waard, volledig facultatief, en kan zelfstandig worden gevolgd, wat flexibele en gepersonaliseerde leertrajecten biedt voor zowel bachelorstudenten als levenslang lerenden.

Het curriculum is afgestemd op de Global Sustainable Tourism Criteria (GSTC), waardoor de inhoud ervan internationaal erkende normen weerspiegelt op het gebied van duurzaamheidsmanagement, gemeenschapsbetrokkenheid, milieuverantwoordelijkheid en ethische marketing. Het ondersteunt ook micro-credentialingsystemen, waardoor lerenden erkend leren kunnen opbouwen en overdragen binnen formele en informele onderwijsomgevingen.

Elke module-invoer omvat:

- Duidelijk gedefinieerde leerresultaten die de verwachte competenties specificeren.
- Een verscheidenheid aan onderwijsmethoden zoals actief leren, projectgebaseerd leren, gamification en samenwerking met de sector.
- Directe afstemming op de GSTC-criteria om de mondiale relevantie van het curriculum te versterken.
- De onderwijsmethoden zijn aanpasbaar en kunnen worden afgestemd op de pedagogische platforms, digitale tools en leveringsformaten die bij elke instelling beschikbaar zijn, wat maximale flexibiliteit biedt in zowel fysieke als online leeromgevingen.

Dit kader waarborgt een samenhangende, schaalbare en mondiaal relevante benadering van het onderwijs in duurzaam toerisme, die zowel academisch rigoureus is als inspeelt op de sector.

Modulietitel	ECTS	Verplicht Facultatief	Leertraject	Leerresultaten	Onderwijsmeth oden	Afgestemd op GSTC-criteria
Grondslagen van Duurzaam en Regeneratief Toerisme	3	Facultatief	Bachelor	Inzicht in de principes van duurzaam en regeneratief toerisme; onderscheid maken met massatoerisme; de bijdrage aan de SDG's herkennen.	Actief Leren, Flipped Classroom	A1 B1 D1
Strategische Planning en Economische Effecten van Toerisme	3	Facultatief	Bachelor	Uitleggen van de economische rol van toerisme; toerisme integreren met andere sectoren; duurzame bedrijfsstrategieën evalueren.	Flipped Classroom, Probleemgestuur d Leren, Actief Leren, Samenwerking met de Sector	A2 C1 D2
Beoordeling en Duurzaamheidsrap portage	3	Facultatief	Bachelor	Identificeren van duurzaamheids-KPI's; beheren van toeristenstromen; toepassen van ESG-principes; uitvoeren van kosten-batenanalyses.	Actief Leren, Probleemgestuur d Leren	A1 C2 D2 C3 D3
Marketing en Communicatie in Duurzaam Toerisme	3	Facultatief	Bachelor	Toepassen van de marketingmix; digitale strategieën ontwikkelen; communicatie ontwerpen voor duurzaam toerisme.	Actief Leren, Gamification, Projectgebaseerd Leren	
Milieueffecten van Toerisme	3	Facultatief	Bachelor	Beoordelen van milieueffecten; implementeren van strategieën voor koolstof- en	Probleemgestuur d Leren, Projectgebaseerd Leren	B2 D1 D2

				hulpbronreductie; ontwikkelen van plannen voor het verminderen van de ecologische voetafdruk.		
Circulair en Regeneratief Toerisme	3	Facultatief	Bachelor	Toepassen van principes van de circulaire economie; beheren van voedsel- en algemeen afval; bevorderen van hernieuwbare energie en regeneratieve praktijken.	Actief Leren, Probleemgestuurde Simulaties	B2 D2 D1
Lokale Ontwikkeling en Gemeenschapsbetrokkenheid	3	Facultatief	Bachelor	Beoordelen van de impact op de gemeenschap; partnerschappen vormen; tradities integreren; betrokken zijn bij erfgoedbehoud	Actief Leren, Samenwerking met de Sector, Projectgebaseerd Leren	B1 C1 C4
Ethiek, Inclusie en Sociale Waarden in Toerisme	3	Facultatief	Bachelor	Toepassen van ethische toerismepraktijken; inclusie en gendergelijkheid bevorderen; inclusieve toeristische producten ontwikkelen.	Probleemgestuurd Leren, Gamification, Projectgebaseerd Leren, Flipped Classroom	A3 B1 C4
Slim en Digitaal Toerisme	3	Facultatief	Bachelor	Gebruik van AI, blockchain en digitale tools voor planning en promotie; simuleren van duurzame toerismescenario's.	Gamification, Simulaties, Samenwerking met de Sector	D3 D2 A1
Mobiliteit en Toerisme met Lage Impact	3	Facultatief	Bachelor	Analyseren van mobiliteitseffecten; implementeren van strategieën voor duurzaam transport en beheersing van overtoerisme.	Projectgebaseerd leren	C2 D1

***GSTC-criteria**

A1 (Duurzaamheidsmanagement),
D1 (Duurzame bestemmingen)
C1 (Bezoekersmanagement)
A1 (Monitoring)
D2 (Duurzaamheidsprestaties)
D3 (Bewustwording)
D2 (Circulaire economie)
B1 (Lokale welvaart)
C4 (Cultureel erfgoed)
B1 (Sociale inclusie)
D3 (Innovatie)
A1 (Managementsystemen)
D2 (Technologie voor duurzaamheid)
C2 (Mobiliteitsmanagement)

B1 (Voordelen voor de gemeenschap),
A2 (Wettelijke naleving),
D2 (Economische voordelen)
C2 (Overtoerisme)
C3 (Nauwkeurigheid van marketing)
B2 (Milieubehoud)
D1 (Hernieuwbare energie)
C1 (Gemeenschapsbetrokkenheid)
A3 (Ethiek)
C4 (Gendergelijkheid)
D2 (Technologie voor duurzaamheid)
D3 (Innovatie)
A1 (Managementsystemen)
D1 (Transport met lage impact)

3. Disseminatieplan

Dit hoofdstuk presenteert het disseminatiekader, met een gedetailleerde beschrijving van de methoden en kanalen waarmee het curriculum zal worden gepromoot en verankerd. De disseminatiestrategie voor WP2-8 is ontworpen om maximale zichtbaarheid, toegankelijkheid en langetermijnpact van het Curriculum voor Duurzaam Toerisme te waarborgen, ontwikkeld in het kader van het Erasmus+ KA220-HED-project. Het doel is om diverse doelgroepen te bereiken, waaronder instellingen voor hoger onderwijs, toerismeprofessionals, beleidsmakers, studenten en de bredere gemeenschap, in lijn met de hoofdmissie van het project om duurzaamheid en regeneratieve praktijken in heel Europa te bevorderen.

- **Disseminatie binnen het Volledige Consortium**

Alle partnerinstellingen zullen het curriculum actief verspreiden via hun officiële kanalen, zoals institutionele websites, socialemedia-accounts en persberichten. Elke partner zal updates en speciale nieuwsartikelen publiceren op hun organisatorische webpagina's, zodat de resultaten zichtbaar zijn binnen zowel academische als professionele netwerken. Daarnaast zullen alle partners regelmatig updates delen via hun officiële socialemedia-accounts (LinkedIn, Instagram, X/Twitter, YouTube), met als doel jongere doelgroepen te betrekken en een breed digitaal bereik te waarborgen.

- **Digitaal Ecosysteem van EcoHarmony**

Het curriculum en de bijbehorende materialen zullen worden gepubliceerd op de officiële projectwebsite <https://eco-harmony.eu/>, die dient als centraal knooppunt voor disseminatie. De website biedt vrij toegankelijke downloads van het curriculum, verklarende infographics en multimediamateriaal om toegankelijkheid voor een breed publiek te waarborgen. Bovendien zullen speciale blogberichten en nieuwsupdates het curriculum in de context plaatsen van de lopende projectactiviteiten, waardoor de disseminatie dynamisch en interactief wordt.

- **Professioneel Netwerken en LinkedIn-bereik**

Er zal sterk de nadruk worden gelegd op LinkedIn als professioneel disseminatie-instrument. Consortiumleden zullen regelmatig updates plaatsen, prestaties belichten en reflecties delen over het ontwerp- en implementatieproces van het curriculum. Berichten zullen worden gedeeld via zowel individuele accounts van docenten, onderzoekers en projectmanagers, als via institutionele LinkedIn-pagina's, om een maximaal professioneel bereik te waarborgen.

- **Academische en Beleidsgerichte Disseminatie**

Naast digitale disseminatie zal het curriculum ook worden geïntroduceerd op academische conferenties, symposia en workshops gericht op duurzaam toerisme, innovatie in het hoger onderwijs en Erasmus+-samenwerking. Waar mogelijk zullen deze activiteiten zowel evenementen op nationaal niveau als belangrijke Europese conferenties omvatten. Geselecteerde onderdelen van het curriculum zullen ook worden verspreid via peer-reviewed artikelen, beleidsnota's en academische working papers, gericht op beleidsmakers en belanghebbenden in het hoger onderwijs. Dit waarborgt dat de projectresultaten niet alleen zichtbaar zijn, maar ook worden gevalideerd en ingebed in het academische discours.

- **Multiplier Events en Lokale Betrokkenheid**

Elke partner zal disseminatieactiviteiten integreren in hun Multiplier Events en lokale seminars, zodat het curriculum rechtstreeks docenten, werkgevers, studenten en vertegenwoordigers van de gemeenschap bereikt. Deze evenementen bieden mogelijkheden om de modules te presenteren, de materialen te piloten en verdere feedback te verzamelen. Disseminatie op lokaal niveau zal ook steunen op persberichten in lokale en regionale media, om brede zichtbaarheid buiten de academische wereld te waarborgen.

- **Europese en Internationale Netwerken**

Het consortium zal actief gebruikmaken van zijn deelname aan gevestigde Europese netwerken om het curriculum breed te verspreiden. Zo zal samenwerking plaatsvinden via het European Network for Sustainable Tourism (ENAT) <https://www.accessibletourism.org>, de European Association for International Education (EAIE) <https://www.eaie.org>, en de European University Association (EUA) <https://eua.eu>. Partnerschappen met beroepsverenigingen, kamers van koophandel en lokale bestuursorganen zullen er verder voor zorgen dat disseminatie verder reikt dan de academische wereld en rechtstreeks belanghebbenden uit de sector betreft.

- **Digitale Tools en Open Educatieve Bronnen (OER)**

Om duurzaamheid en toegankelijkheid op lange termijn te waarborgen, zullen alle resultaten van het curriculum als Open Educatieve Bronnen (OER) worden geüpload op de projectwebsite en, waar mogelijk, op institutionele repositories. Er zullen korte verklarende video's en visuele samenvattingen worden gemaakt om de materialen toegankelijker te maken voor niet-academische doelgroepen. Het gebruik van digital storytelling en infographics zal de impact en zichtbaarheid van de resultaten verder versterken.

- **Doelgroepen en Doelgerichte Communicatie**

Het disseminatieplan onderscheidt communicatiestrategieën naar de volgende doelgroepen:

Studenten en jonge professionals: via socialemediacampagnes, aansprekende visuals en interactieve presentaties.

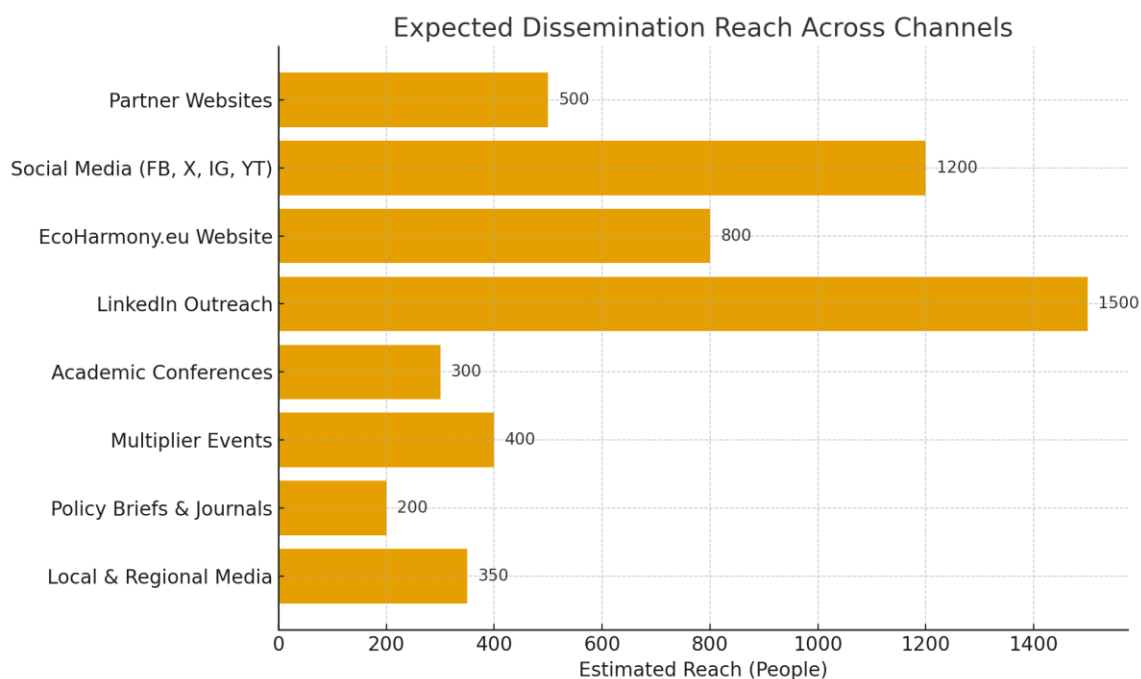
Docenten en academici: via wetenschappelijke publicaties, workshops en directe verspreiding van onderwijsmateriaal.

Belanghebbenden en werkgevers uit de sector: via professionele netwerken, LinkedIn, multiplier events en beleidsnota's.

Beleidsmakers en instellingen: via nieuwsbrieven, conferenties en gestructureerde disseminatie binnen Europese platforms.

- **Duurzaamheid en Zichtbaarheid op Lange Termijn**

Ten slotte zullen de disseminatieactiviteiten niet eindigen bij de afronding van het project. Het consortium zal ervoor zorgen dat het Curriculum voor Duurzaam Toerisme de komende jaren zichtbaar en toegankelijk blijft, door de projectwebsite te onderhouden, de modules te integreren in het cursusaanbod van de partnerinstellingen, en de resultaten in te bedden in de langetermijnstrategieën van de betrokken organisaties.

De weergegeven waarden komen overeen met het geprojecteerde bereik gedurende de eerste twaalf maanden van de projectuitvoering

4. Onderwijsimpact

Dit hoofdstuk evalueert de onderwijsimpact van het Curriculum voor Duurzaam Toerisme, dat is ontworpen om lerenden uit te rusten met de kennis, vaardigheden en waarden die nodig zijn voor verantwoorde en toekomstgerichte toeristische praktijken. Via een multidisciplinaire en ervaringsgerichte benadering behandelt het curriculum kerngebieden zoals ecologische duurzaamheid, economische strategie, gemeenschapsbetrokkenheid, ethiek en digitale innovatie.

Elke module draagt bij aan de ontwikkeling van competenties die zijn afgestemd op mondiale duurzaamheidsdoelen, waaronder het begrip van regeneratief toerisme, principes van de circulaire economie en mobiliteit met lage impact. Het curriculum bevordert kritisch denken, probleemoplossing en samenwerking via actieve leermethoden zoals projectgebaseerd leren, veldwerk (indien van toepassing), gamification en samenwerkingen met de sector (indien van toepassing).

Door uitdagingen uit de praktijk en innovatieve onderwijsstrategieën te integreren, waarborgt het curriculum dat studenten niet alleen geïnformeerd zijn over duurzaam toerisme, maar ook in staat worden gesteld om verandering teweeg te brengen binnen de sector. De onderwijsimpact komt tot uiting in het vermogen van lerenden om duurzame principes toe te passen in diverse toeristische contexten, wat bijdraagt aan zowel lokale ontwikkeling als mondiale duurzaamheidsinspanningen.

In de volgende sectie presenteren we het protocol voor het verzamelen en analyseren van feedback, dat inzichten zal omvatten van studenten, docenten, belanghebbenden uit de sector en de bredere gemeenschap. Deze feedback zal dienen als een waardevolle bron voor het evalueren van de effectiviteit van het curriculum en het sturen van toekomstige verbeteringen.

3.1. Feedbackprotocol: Onderwijsimpact van het Curriculum

1. Doel

Het doel van dit protocol is om op systematische wijze feedback te verzamelen en analyseren van **studenten, docenten en experts** om de **onderwijsimpact** van het Curriculum voor Duurzaam Toerisme te evalueren. Deze evaluatie zal toekomstige verbeteringen onderbouwen en waarborgen dat het curriculum kennis, vaardigheden en waarden ontwikkelt voor verantwoord en regeneratief toerisme.

2. Doelgroepen

1. **Docenten** die de modules implementeren tijdens de pilotfase.
2. **Studenten** ingeschreven voor pilotmodules.
3. **Experts / Belanghebbenden** (optioneel) die validatie en professionele inzichten bieden.

3. Feedbackmethoden

Feedback zal worden verzameld met behulp van gestructureerde vragenlijsten:

3.1 Evaluatie door Docenten

- **Instrument:** Feedbackvragenlijst voor Docenten – Online Pilotimplementatie van Ontwikkelde Modules
- **Behandelde Secties:**
 - Algemene Informatie (module, instelling, aantal studenten, platform, onderwijsmethoden)
 - Implementatie-ervaring (online uitvoering, geschiktheid, betrokkenheid, technische problemen)
 - Onderwijsimpact (begrip van studenten, competentieontwikkeling, bewustwording, samenwerking)
 - Reflectie en Suggesties (beste aspecten, verbeteringen, aanbevelingen)

3.2 Evaluatie door Studenten

- **Instrument:** Feedbackvragenlijst voor Studenten – Evaluatie van Curriculummodule
- **Behandelde Secties:**
 - Algemene Ervaring (algemene beoordeling, duidelijkheid, betrokkenheid)
 - Leerresultaten (behaalde resultaten, nieuwe kennis/vaardigheden)
 - Betrokkenheid en Motivatie (participatie, voorkeursactiviteiten, kritisch denken)
 - Relevantie en Impact (relevantie voor de praktijk, bewustwording van duurzaamheid, aanbeveling)
 - Suggesties (verbeteringen, onduidelijke onderdelen, toekomstige onderwerpen)

- Sociaaleconomische Kenmerken (geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, werk, woonplaats)

4. Tijdstip van Feedback

- **Docenten:** Onmiddellijk na afronding van de module
- **Studenten:** Onmiddellijk na afronding van de module
- **Experts:** Na beoordeling van het curriculum of afronding van de pilot

5. Procedure voor Gegevensverzameling

1. **Verspreiding:** Vragenlijsten zullen digitaal worden verzonden via e-mail, LMS of enquêteplatforms.
2. **Geïnformeerde Toestemming:** Deelnemers bevestigen hun begrip en toestemming voordat zij de enquête invullen.
3. **Vertrouwelijkheid:** Antwoorden zijn anoniem; alleen geaggregeerde gegevens worden geanalyseerd.

6. Analyse

- Kwantitatieve gegevens (Likertschalen) zullen statistisch worden samengevat (frequenties, percentages, gemiddelde scores).
- Kwalitatieve gegevens (open antwoorden) zullen thematisch worden geanalyseerd om inzichten, patronen en suggesties te achterhalen.
- Er zullen vergelijkingen worden gemaakt tussen de percepties van docenten en studenten om overeenstemming en verschillen te identificeren.

7. Rapportage

- Een samenvattend verslag zal het volgende omvatten:
 - Evaluatie van de betrokkenheid van studenten, leerresultaten en competentieontwikkeling
 - Effectiviteit van onderwijsmethoden en digitale tools

- Feedback over bewustwording en toepassing van duurzaamheid
 - Suggesties voor verbeteringen in cursusontwerp en -uitvoering
- Het verslag zal worden geüpload naar de projectrepository (Teams) en gedeeld met alle partners.

3.1.1. Evaluatie door Docenten van de Online Moduleimplementatie

Als onderdeel van de pilotfase van het curriculumontwikkelingsproject implementeert elke partnerinstelling geselecteerde modules die gezamenlijk zijn ontworpen tot in de pilottestfase. Alle modules worden aangeboden via een online platform, met gebruik van innovatieve onderwijsmethoden die zijn afgestemd op de principes van duurzaam en regeneratief toerisme.

Deze vragenlijst is bedoeld voor docenten die hebben deelgenomen aan de ontwikkeling van de modules en nu toezicht houden op de online implementatie ervan.

Feedbackvragenlijst voor Docenten – Online Pilotimplementatie van Ontwikkelde Modules

Sectie 1: Algemene Informatie

- 1. Moduletitel:**
- 2. Partnerinstelling:**
- 3. Aantal Deelnemende Studenten:**
- 4. Gebruikt Online Platform:**
- 5. Toegepaste Onderwijsmethoden:**
 - a. ☐ Actief Leren
 - b. ☐ Flipped Classroom
 - c. ☐ Probleemgestuurd Leren
 - d. ☐ Projectgebaseerd Leren
 - e. ☐ Gamification
 - f. ☐ Simulaties

g. ☐ Samenwerking met de Sector

h. ☐ Anders: _____

Sectie 2: Implementatie-ervaring

6. Hoe zou u de algehele implementatie van de module in de online omgeving beoordelen?

- ☐ ☐ Uitstekend
- ☐ ☐ Goed
- ☐ ☐ Redelijk
- ☐ ☐ Slecht

7. Was de inhoud van de module passend voor het niveau en het format van de studenten?

- ☐ ☐ Helemaal mee eens
- ☐ ☐ Mee eens
- ☐ ☐ Neutraal
- ☐ ☐ Mee oneens
- ☐ ☐ Helemaal mee oneens

8. Waren de digitale tools en platformfuncties voldoende om de uitvoering van de module te ondersteunen?

- ☐ ☐ Ja, volledig
- ☐ ☐ Ja, gedeeltelijk
- ☐ ☐ Nee

9. Waren studenten actief betrokken bij de moduleinhoud en online activiteiten?

- ☐ ☐ Zeer actief
- ☐ ☐ Matig
- ☐ ☐ Minimaal
- ☐ ☐ Helemaal niet

10. Waren er technische of pedagogische uitdagingen tijdens de implementatie?

Sectie 3: Onderwijsimpact

11. In hoeverre toonden studenten begrip van de kernconcepten?

- ☐ Volledig
- ☐ Grotendeels
- ☐ Gedeeltelijk
- ☐ Helemaal niet

12. Droeg de module bij aan de ontwikkeling van kerncompetenties (bijv. duurzaamheid, innovatie, gemeenschapsbetrokkenheid)?

- ☐ Ja, aanzienlijk
- ☐ Ja, matig
- ☐ Enigszins
- ☐ Helemaal niet

13. Verhoogde de module het bewustzijn van studenten over duurzaam en regeneratief toerisme?

- ☐ Helemaal mee eens
- ☐ Mee eens
- ☐ Neutraal
- ☐ Mee oneens
- ☐ Helemaal mee oneens

14. Stimuleerde de module samenwerking, kritisch denken of creativiteit bij studenten?

- ☐ Ja, alle drie
- ☐ Ja, sommige
- ☐ Nee

Sectie 4: Reflectie en Suggesties

Welke aspecten van de module werkten bijzonder goed in het online format?

Wat zou u verbeteren of veranderen bij toekomstige online implementaties?

Zou u deze module aanbevelen voor breder gebruik in online curricula?

- ☐ Zeker wel
- ☐ Waarschijnlijk wel
- ☐ Niet zeker
- ☐ Waarschijnlijk niet
- ☐ Zeker niet

3.1.2. Voorstel voor vragenlijst voor studenten

Na de pilotimplementatie **van de geselecteerde modules** onder studenten, zal een gestructureerd feedbackproces worden uitgevoerd om de onderwijsimpact ervan te evalueren. De evaluatie zal gebaseerd zijn op een gestandaardiseerde vragenlijst, ontworpen om de percepties van studenten vast te leggen over cursusinhoud, leerresultaten, onderwijsmethoden, vaardigheidsontwikkeling, bewustwording van duurzaamheid, en suggesties voor verbetering.

Het doel is om het volgende te beoordelen:

- ☐ Betrokkenheid en tevredenheid van studenten
- ☐ Behalen van leerresultaten
- ☐ Effectiviteit van onderwijsmethoden
- ☐ Ontwikkeling van relevante vaardigheden
- ☐ Bewustwording en motivatie met betrekking tot duurzaamheid
- ☐ Verbeterpunten in cursusontwerp en -uitvoering

Deelname aan de evaluatie is verplicht. Studenten worden geïnformeerd dat hun feedback anoniem is en uitsluitend zal worden gebruikt voor academische en curriculumontwikkelingsdoeleinden.

Voordat zij de vragenlijst invullen, krijgen studenten een korte toelichting op het doel van de evaluatie. Hen wordt gevraagd hun geïnformeerde toestemming voor deelname te bevestigen.

De vragenlijst zal digitaal worden verspreid (bijv. via e-mail, leerbeheersysteem of enquêteplatform). Deze omvat zowel gesloten vragen met Likertschalen als open vragen voor kwalitatieve inzichten.

Alle antwoorden worden vertrouwelijk behandeld. Er worden geen persoonlijke identificatiegegevens verzameld, afgezien van basale demografische informatie (bijv. leeftijdsgroep, geslacht, opleidingsniveau), die uitsluitend wordt gebruikt voor geaggregeerde analyse.

De evaluatie zal onmiddellijk na afronding van de pilotcursus worden uitgevoerd, zodat studenten kunnen reflecteren op hun ervaring terwijl deze nog vers is.

Feedbackvragenlijst voor Studenten – Evaluatie van Curriculummodule

Sectie 1: Algemene Ervaring

1. Hoe zou u uw algehele ervaring met deze module beoordelen?

- ☐ ☐ Uitstekend
- ☐ ☐ Goed
- ☐ ☐ Redelijk
- ☐ ☐ Slecht

2. Was de inhoud van de module duidelijk en gemakkelijk te volgen?

- ☐ ☐ Helemaal mee eens
- ☐ ☐ Mee eens
- ☐ ☐ Neutraal
- ☐ ☐ Mee oneens
- ☐ ☐ Helemaal mee oneens

3. Hielpen de onderwijsmethoden u om betrokken te raken bij het onderwerp?

- ☐ ☐ Zeer sterk
- ☐ ☐ Enigszins
- ☐ ☐ Een beetje
- ☐ ☐ Helemaal niet

Sectie 2: Leerresultaten

4. Heeft u het gevoel dat u de leerdoelen van de module heeft behaald?

- ☐ ☐ Volledig
- ☐ ☐ Grotendeels
- ☐ ☐ Gedeeltelijk

- ☐ Helemaal niet

5. Heeft u nieuwe kennis of vaardigheden opgedaan door deze module?

- ☐ Ja, aanzienlijk
- ☐ Ja, tot op zekere hoogte
- ☐ Niet echt
- ☐ Helemaal niet

6. Kunt u een voorbeeld geven van iets nieuws dat u heeft geleerd of toegepast?

Sectie 3: Betrokkenheid en Motivatie

7. Was u gemotiveerd om actief deel te nemen aan de activiteiten van de module?

- ☐ Altijd
- ☐ Vaak
- ☐ Soms
- ☐ Zelden
- ☐ Nooit

8. Welk onderdeel van de module vond u het meest interessant of prettig?

- ☐ Colleges
- ☐ Groepswerk
- ☐ Praktische activiteiten
- ☐ Veldwerk (indien van toepassing)
- ☐ Digitale tools/simulaties
- ☐ Anders: *[Tekstvak]*

9. Stimuleerde de module u om kritisch of creatief te denken?

- ☐ Helemaal mee eens
- ☐ Mee eens
- ☐ Neutraal
- ☐ Mee oneens
- ☐ Helemaal mee oneens

Sectie 4: Relevantie en Impact

10. Denkt u dat de module relevant is voor toerisme-uitdagingen uit de praktijk?

- ☐ Zeer relevant
- ☐ Enigszins relevant
- ☐ Niet erg relevant
- ☐ Helemaal niet relevant

11. Heeft de module uw bewustzijn van duurzaam en regeneratief toerisme vergroot?

- ☐ Ja, aanzienlijk
- ☐ Ja, matig
- ☐ Enigszins
- ☐ Helemaal niet

12. Zou u deze module aanbevelen aan andere studenten?

- ☐ Zeker wel
- ☐ Waarschijnlijk wel
- ☐ Niet zeker
- ☐ Waarschijnlijk niet
- ☐ Zeker niet

Sectie 5: Suggesties

13. Wat zou u verbeteren of veranderen aan deze module?

14. Waren er onderdelen van de module die onduidelijk of moeilijk waren?

15. Heeft u suggesties voor toekomstige modules over vergelijkbare onderwerpen?

Sectie 6: Sociaaleconomische Kenmerken

Geslacht:

☐		Man
☐		Vrouw
☐	Anders / Zeg ik liever niet	

Leeftijd:

☐	Jonger	dan	20
☐			20-24
☐			25-29
☐	30 en ouder		

Opleidingsniveau:

☐	Bachelor
☐	Master
☐	Anders

Arbeidsstatus:

☐		Werkloos
☐	Parttime	werkend
☐	Fulltime	werkend
☐	Zelfstandig ondernemer	

Woonplaats:

☐	Stedelijk
☐	Voorstedelijk
☐	Landelijk

5. Expertvalidatie

Het doel van het expertvalidatieproces is het verzamelen van professionele inzichten en kritische feedback over de structuur, relevantie, leerresultaten, onderwijsmethoden en afstemming van het curriculum op actuele trends in duurzaam en regeneratief toerisme.

De doelgroep van het onderzoek bestaat uit experts (7-10) op de volgende gebieden:

- Duurzaam toerisme
- Curriculumontwikkeling in het hoger onderwijs
- Milieueconomie
- Gemeenschapsgericht toerisme
- Digitale marketing in toerisme
- Experts kunnen onder meer universiteitsdocenten, professionals uit de sector, beleidsadviseurs en curriculumontwerpers omvatten
- Overig

Deelname is vrijwillig. Experts worden geïnformeerd over het doel van de validatie en wordt gevraagd geïnformeerde toestemming te geven voorafgaand aan het interview of de schriftelijke beoordeling. Hun feedback wordt geanonimiseerd, tenzij zij ermee instemmen te worden geciteerd.

Elke projectpartner kan het expertvalidatieproces organiseren in het format dat het beste past bij hun institutionele context en beschikbare middelen. Het doel is zinvolle en constructieve feedback van professionals in relevante vakgebieden te waarborgen.

- Validatiemethoden Kunnen Omvatten:
 - ✓ Semigestructureerde interviews (online of in persoon afgenomen)
 - ✓ Schriftelijke feedbackformulieren (gestructureerd of open)
 - ✓ Paneldiscussie of focusgroep (optioneel, afhankelijk van haalbaarheid)

Partners worden aangemoedigd de methode(n) te kiezen die de meest effectieve betrokkenheid van experts mogelijk maken, met waarborging dat de feedback wordt gedocumenteerd en is afgestemd op de algemene evaluatiedoelstellingen.

Om een grondige en goed geïnformeerde beoordeling van het curriculum te waarborgen, ontvangt elke expert een set materialen die context, structuur en pedagogische onderbouwing bieden. Deze materialen omvatten:

Volledig Curriculumdocument

Een gedetailleerd overzicht van alle modules, inclusief cursustitels, leerresultaten, onderwijsmethoden en ECTS-studiepunten.

Overzicht van de Pilotimplementatie

Een korte samenvatting van hoe de curriculummodules onder studenten zijn getest, inclusief duur, format en doelgroep.

Validatierichtlijnen

Instructies voor het geven van feedback, inclusief voorgestelde formats (interview, schriftelijke beoordeling, focusgroep) en belangrijkste aandachtsgebieden.

Voorgestelde Interviewvragen voor Experts

1. Algemene Indrukken

Wat zijn uw algemene indrukken van het curriculum?

Weerspiegelt het curriculum actuele trends en behoeften op het gebied van duurzaam en regeneratief toerisme?

2. Structuur en Samenhang

Is het curriculum logisch gestructureerd en samenhangend over de modules heen?

Zijn de leerresultaten duidelijk gedefinieerd en haalbaar?

3. Relevantie van de Inhoud

Zijn de behandelde onderwerpen relevant voor bachelorstudenten op dit vakgebied?

Ontbreken er belangrijke onderwerpen of zijn deze ondervertegenwoordigd?

4. Pedagogische Benadering

Hoe beoordeelt u het gebruik van actieve leermethoden (bijv. projectgebaseerd leren, gamification)?

Zijn de onderwijsmethoden passend voor de beoogde leerresultaten?

5. Integratie van Duurzaamheid

In hoeverre zijn duurzaamheidsprincipes en SDG's geïntegreerd in het curriculum?

Worden de competenties (bijv. ESG, circulaire economie, gemeenschapsbetrokkenheid) voldoende behandeld?

6. Praktische Toepassing

Bereidt het curriculum studenten voor op uitdagingen uit de praktijk in het toerisme?

Zijn samenwerkingen met de sector en veldwerk voldoende geïntegreerd?

7. Suggesties voor Verbetering

Wat zou u aanbevelen om het curriculum te verbeteren?

Zijn er modules of leerresultaten die u zou herzien of uitbreiden?

Co-funded by the
European Union

6. BIJLAGEN

Co-funded by the
European Union

Bijlage A: Protocollen voor Focusgroepen en Enquête

**ERASMUS + KA220-HED SAMENWERKINGSPARTNERSCHAPPEN
IN HET HOGER ONDERWIJS**

PROJECTCODE 2024-1-ES01-KA220-HED-000252587

PROTOCOL

**"EcoHarmony: Integratie van Duurzame Praktijken in het Hoger
Toerisme-onderwijs"**

WERKPAKKET 2.3 / WERKPAKKET 2.2

FASE 1: KWALITATIEF ONDERZOEK

FASE 2: KWANTITATIEF ONDERZOEK

Leidend Team: URL IQS-team

Bijdragers: alle partners van het EcoHarmony-project

December/januari 2024

1 Projectdoelstellingen

Het EcoHarmony-project heeft als doel een verschuiving naar duurzame toerismepraktijken in het hoger onderwijs te bewerkstelligen, met nadruk op onderwijs voor duurzame ontwikkeling en de transformatie van de toerismesector. De specifieke doelstellingen (SO) van het project zijn:

- **SO1:** Ontwikkelen van een interdisciplinair curriculum voor onderwijs in duurzaam toerisme door integratie van het Global Sustainable Tourism Framework (GTSF).
- **SO2:** Creëren van het EcoLearn Network-platform, een digitale samenwerkingsomgeving voor onderwijs in duurzaam toerisme die studenten, docenten en professionals uit meerdere landen met elkaar verbindt.
- **SO3:** Implementeren van een micro-credentialingsysteem dat specifieke competenties in duurzaam toerisme valideert, ter versterking van de inzetbaarheid in de groene economie.
- **SO4:** Evalueren van de effectiviteit van de methodologieën en de impact van het curriculum en de digitale platforms op de ontwikkeling van duurzaamheidscompetenties bij studenten en toerismeprofessionals.

2 Projectontwerp

Dit project hanteert een mixed-methodenbenadering in twee fasen:

- **Fase 1 (Kwalitatief):**

- **Focusgroepen:** Verkennen van kwalitatieve inzichten met betrekking tot curriculuminhoud, structuur en onderwijsstrategieën binnen het onderwijs in duurzaam toerisme.
- **Fase 2 (Kwantitatief):**
- **Enquête:** Uitvoeren van een uitgebreide behoefteanalyse onder docenten om de aanpassing van het curriculum voor onderwijs in duurzaam toerisme te sturen.

3 Fase 1 Focusgroep

Fase 1 bestaat uit een kwalitatieve benadering, die het volgende omvat:

1. **Focusgroepen:** Deze kwalitatieve fase beoogt kwalitatieve inzichten te verkrijgen in curriculum en onderwijs binnen het onderwijs in duurzaam toerisme. Diepgaande inzichten en aanbevelingen over curriculuminhoud, structuur en innovatieve onderwijsstrategieën verrijken de curriculumontwikkeling. Identificatie van Beste Praktijken: identificatie van effectieve onderwijsmethoden en beste praktijken die kunnen worden geïntegreerd in het curriculum en de onderwijsrichtlijnen

3.1 Deelnemers

Deelname is volledig vrijwillig, en alle deelnemers moeten geïnformeerde toestemming geven om deel te nemen (zie annex 4.2). Zowel inclusie- als exclusiecriteria zullen het selectieproces voor focusgroepen en interviews sturen om diverse en relevante inzichten te waarborgen.

De steekproeftrekking zal bestaan uit niet-probabilistische quotasteekproeftrekking, waarbij de populatie wordt onderverdeeld in de volgende representatieve groepen: Docenten, Professionals en IT-experts (zoals hieronder beschreven). De specifieke individuen die elke groep vormen, zullen doelgericht worden geselecteerd, zodat zij aan de vereiste criteria voldoen.

3.1.2 Steekproefomvang

Verwachte deelnemers: minstens 70 deelnemers verspreid over de focusgroepen

Elke partner dient ten minste één focusgroep uit te voeren. Elke focusgroep streeft naar ongeveer 10 tot 12 deelnemers, en uitnodigingen dienen daarom te worden verzonden met inachtneming van mogelijke uitval. **De steekproefomvang voor**

elke partner dient ten minste 12 deelnemers te omvatten, bestaande uit docenten, professionals en IT-experts. Deze verdeling waarborgt voldoende diversiteit en de vertegenwoordiging van de beoogde groepen binnen de uiteindelijke steekproef.

Tabel 1: Steekproefomvang & Beschrijving

Instelling	Docenten	Professionals	IT-experts Technologen	TOTAAL
Universitat Ramon Llull Fundació (Spanje) Universiteit	4 deelnemers	4 deelnemers	4 deelnemers	1FG 12 Deelnemers
Sürdürülebilir Eğitim ve Sağlık Akademisi Derneği (Turkije) Niet-gouvernementeel	4 deelnemers	4 deelnemers	4 deelnemers	1FG 12 Deelnemers
Fundación Sieneva (Spanje) Niet-gouvernementeel	4 deelnemers	4 deelnemers	4 deelnemers	1FG 12 Deelnemers
Sveučilište u Zagrebu (Kroatië)	4 deelnemers	4 deelnemers	4 deelnemers	1FG 12 Deelnemers

Universiteit				
Confederazione Nazionale dell'Artigianato Lecce - CNA Lecce (Italië) Sociale Partner	4 deelnemers	4 deelnemers	4 deelnemers	1FG 12 Deelnemers
EUpuro Consultancy & Training (Nederland) Kleine en middelgrote onderneming	4 deelnemers	4 deelnemers	4 deelnemers	1FG 12 Deelnemers
Panepistimio Dytikis Makedonias (Griekenland) Universiteit	4 deelnemers	4 deelnemers	4 deelnemers	1FG 12 Deelnemers

Indien een partner er niet in slaagt te voldoen aan de eerder genoemde vereisten voor het samenstellen van de focusgroep, wordt een alternatief geboden. Deze aanpassing dient nog steeds te waarborgen dat inzichten van alle doelgroepen vertegenwoordigd zijn. Er worden kleinere focusgroepen van minimaal 5 deelnemers samengesteld, elk gericht op één doelgroep, om een evenwichtige uiteindelijke totale steekproef te waarborgen. Inzichten van eventuele ontbrekende doelgroepen kunnen worden verzameld via een alternatieve kwalitatieve methode, zoals een enkel diepte-interview (IDI).

Tabel 2: Beschrijving van de Alternatieve Steekproef

Instelling	Docenten	Professionals	IT-experts Technologen	TOTAAL
Universitat Ramon Llull Fundació (Spanje) Universiteit	1FG	1FG	1FG	3FG (15 deelnemers)
Sürdürülebilir Eğitim ve Sağlık Akademisi Derneği (Turkije) Niet-gouvernementeel	1 IDI	2FG	1FG	3FG + 1 IDI (16 deelnemers)
Fundación Sieneva (Spanje) Niet-gouvernementeel	1 IDI	2FG	1FG	3FG + 1 IDI (16 deelnemers)
Sveučilište u Zagrebu (Kroatië) Universiteit	1 FG	1FG	1FG	3FG (15 deelnemers)
Confederazione Nazionale dell'Artigianat	1 IDI	2FG	1FG	3FG + 1 IDI (16 deelnemers)

o Lecce - CNA Lecce (Italië) Kleine en middelgrote onderneming en				
EUpro Consultancy & Training (Nederland) Kleine en middelgrote onderneming en	1 IDI	2FG	1FG	3FG + 1 IDI (16 deelnemers)
Panepistimio Dytikis Makedonias (Griekenland) Universiteit	1FG	1FG	1FG	3FG (16 deelnemers)

3.1.3 Profiel van de Deelnemers

- Docenten uit diverse vakgebieden gerelateerd aan toerisme en duurzaamheid.
- Professionals uit de toerismesector die praktische inzichten bieden.
- IT-experts en technologen met expertise in digitale tools en micro-credentials.

3.1.4 Inclusiecriteria voor Focusgroepen

1. Docenten in Toerisme en Duurzaamheid

- **Onderwijservaring:** Moet ten minste twee jaar onderwijservaring hebben in het hoger onderwijs op gebieden gerelateerd aan toerisme, marketing,

administratie, duurzaamheid of vergelijkbaar. Dit omvat docenten en hoogleraren die betrokken zijn bij de ontwikkeling en uitvoering van curricula binnen instellingen voor hoger onderwijs. Dit waarborgt een diepgaand begrip van de onderwijsdynamiek in de toerismesector.

- **Kennis van Duurzaamheid:** Dient te hebben deelgenomen aan cursussen, trainingen of projecten op het gebied van duurzaamheid, duurzaam toerisme of milieueducatie. Dit garandeert een solide conceptuele en praktische basis op het gebied van duurzaamheid.
- **Actieve Rol in Curriculumontwikkeling:** Bij voorkeur betrokken bij de ontwikkeling of actualisering van studieprogramma's aan hun instellingen, met name op het gebied van duurzaamheidsgerelateerde onderwerpen. Deze betrokkenheid biedt relevante perspectieven op de implementatie van nieuwe inhoud binnen het EcoHarmony-project.

2. Professionals in Duurzaamheid binnen Toerisme

- **Professionele Ervaring:** Ten minste twee jaar op het gebied van duurzaamheid of duurzaam toerisme, ongeacht of dit in de publieke, private of non-gouvernementele sector was. Deze ervaring waarborgt een gedegen professioneel perspectief.
- **Bijdragen aan Duurzaamheidsprojecten:** Bij voorkeur hebben experts samengewerkt aan duurzaamheids- of duurzaam-toerismeprojecten op regionaal, nationaal of internationaal niveau. Dit voegt een bredere visie toe en maakt de toepassing van EcoHarmony-concepten in diverse contexten en op diverse schaalniveaus mogelijk.

3. IT-experts/Technologen

- **Professionele Ervaring:** Ten minste twee jaar op het gebied van technologische oplossingen, zoals de ontwikkeling van digitale tools, platforms en content voor online leren, ongeacht of dit in de publieke, private of non-gouvernementele sector was.

Exclusiecriteria voor Interviews en Focusgroepen

- Personen die geen geïnformeerde toestemming hebben gegeven om deel te nemen.

- Deelnemers die niet vrijwillig hebben ingestemd met deelname aan het onderzoek.

3.2 Procedure

Voorafgaand aan de start zal elke partner in aanmerking komende deelnemers identificeren die de focusgroepen zullen vormen. Bovendien zal elke partner toezicht houden op de werving van deelnemers en de organisatie en uitvoering van de focusgroepen.

Zodra individuen hun bereidheid tot deelname aan het onderzoek kenbaar maken, zal elke instelling een **Qualtrics-link met het informatieblad van het onderzoek en het formulier voor geïnformeerde toestemming** versturen (volgens een gemeenschappelijke template). Deelnemers zullen worden geïnformeerd over het doel van het onderzoek en om hun geïnformeerde toestemming worden gevraagd. De geplande datum, plaats en tijd van de focusgroep zullen door elke partner aan de potentiële kandidaten worden meegedeeld, om hun beschikbaarheid vanaf het begin te waarborgen. Hen zal expliciet worden meegedeeld dat hun deelname vrijwillig is en dat zij vrij zijn om zonder gevolgen te weigeren. Indien zij instemmen om vrijwillig deel te nemen, zal het gegevensverzamelingsproces van start gaan (sociodemografische vragenlijst).

Deelnemers ontvangen geen enkele vergoeding voor deelname aan het onderzoek, en hun deelname vormt geen enkel risico. Zij worden geïnformeerd dat zij zich op elk moment uit het onderzoek kunnen terugtrekken, in welk geval hun gegevens zullen worden verwijderd.

De focusgroepen **duren ongeveer anderhalf uur** en worden gehouden via videogesprek op het Microsoft Teams-platform of face-to-face. De focusgroepen hebben een **moderator** en een **waarnemer**. De focusgroepen worden opgenomen op video met behulp van de opnamefunctie in Microsoft Teams en volledig getranscribeerd. Elke partner zal toezicht houden op de vertaling naar het Engels. Transcripten en opnames zullen worden gedeeld in de MS Teams-map (WP2).

3.3 Voorgestelde tijdlijn

- Week van 6 januari: alle partners geven feedback op de bovenstaande protocollen en de werving van kandidaten voor de focusgroep.

- Week van 13 en 20^e januari: uitvoeren van focusgroepen.
- 27 januari: deadline voor afronding van de focusgroepen en het uploaden van transcripties en gegevens in Teams.
- Eind januari: kwalitatieve analyse en voorlopige resultaten tijdens de kick-off meeting.

3.4 Gebruikte Materialen en Instrumenten

Materialen voor Focusgroepen en Interviews:

- **Het is verplicht om zowel het Erasmus+-logo als het EcoHarmony-logo op te nemen** in alle communicatie (zie de Disseminatiemap in Teams).
- **Onderzoeksinformatieblad, Geïnformeerde Toestemming en Sociodemografische Vragenlijst:**
 - Deelnemers aan focusgroepen ontvangen deze materialen via het Qualtrics-platform.
 - Het proces verloopt volgens de volgende volgorde:
 1. Het eerste scherm toont de **onderzoeksinformatie en het formulier voor geïnformeerde toestemming** onder de titel “Geïnformeerde Toestemming.”
 2. Zodra toestemming is gegeven, gaan deelnemers naar het volgende scherm, dat de sociodemografische vragenlijst bevat.
- **Sjabloongidsen voor Focusgroepen:**
 - De gids (**Annex 4.1**) is ontwikkeld op basis van bevindingen uit relevante literatuur en beoordeeld door een panel van experts.
 - De gidsen zullen worden gepilot, en op basis van feedback kunnen kleine aanpassingen aan de vragen worden aangebracht.

Apparatuur en Platforms:

- **Computer:** Voor het houden van online sessies en het beheren van gegevens.
- **Microsoft Teams:** Het platform voor het hosten van focusgroepdiscussies en interviews.
- **Koptelefoon:** Om helder geluid tijdens virtuele sessies te waarborgen.

3.5 Data-analyse

Reflexieve Thematische Analyse

- De gegevens die zijn verzameld uit focusgroepen en interviews zullen worden geanalyseerd met behulp van reflexieve thematische analyse, volgens de benadering beschreven door Braun en Clarke (2019). Elke partner zal zijn analyse onafhankelijk uitvoeren, waarna IQS de bevindingen zal consolideren tot een eenduidige interpretatie.
- **Coderingsproces:** Relevante datafragmenten zullen worden gecodeerd en gegroepeerd in thema's en subthema's via een iteratief proces. Naarmate de analyse vordert:
- Nieuwe codes en categorieën zullen worden aangemaakt of aangepast indien gegevens niet passen binnen bestaande categorieën.
- Deze iteratieve verfijning zal doorgaan totdat de analyse geen significante nieuwe inzichten met betrekking tot de onderzoeksdoelstellingen meer oplevert.
- **Softwareselectie:** De meest geschikte data-analysesoftware zal worden gekozen op basis van de aard en omvang van de verzamelde gegevens.

3.5.1 Kwaliteitsborgingsmaatregelen

- **Richtlijnen uit Standaarden voor Kwalitatieve Methodologie:** Het onderzoek zal de aanbevelingen volgen uit belangrijke gidsen voor kwalitatief onderzoek, waaronder Braun en Clarke (2013), Creswell (2012), en Creswell en Poth (2016).
1. **Contextspecifieke Bevindingen:**
 - Generalisatie van gegevens zal anders worden geconceptualiseerd dan in kwantitatieve studies.
 - De resultaten zullen worden gekoppeld aan het bestudeerde fenomeen, rekening houdend met de temporele en ruimtelijke context ervan, de deelnemers en de toegepaste methodologie (Braun & Clarke, 2013; Ventura & Barboza-Palomino, 2017).
 - Vanuit een ideografisch perspectief (Braun & Clarke, 2019) wordt erkend dat interpretaties slechts één van vele mogelijkheden zijn en worden beïnvloed door de positie van het onderzoeksteam gedurende het hele proces.
 2. **Overdraagbaarheid:**

- De inspanningen zullen zich richten op het overdragen van bevindingen naar vergelijkbare contexten die relevante kenmerken delen (bijv. onderzoeksobject, locatie).
 - Gedetailleerde beschrijvingen van de context van het onderzoek, waaronder deelnemers, interacties en het verloop van focusgroepen en interviews, zullen worden verstrekt bij de verspreiding van resultaten (bijv. in publicaties en conferentiepresentaties).
3. **Bevestigbaarheid:**
- Om de bevestigbaarheid te waarborgen, zal het onderzoeksteam de invloed van elke onderzoeker op de analyse nauwlettend volgen.
 - Gedetailleerde notities zullen beslissingen en aanpassingen documenteren tijdens het categoriseren, herdefiniëren en combineren van thema's waar nodig.
 - Uitdagingen en dilemma's die worden aangetroffen, zullen gezamenlijk binnen het team worden besproken om de analyse te verrijken.
4. **Member Checking voor Geloofwaardigheid**
- Voorlopige bevindingen zullen met alle partners worden gedeeld voor feedback, verduidelijkingen en suggesties.
 - De inbreng van deelnemers zal worden geïntegreerd in het uiteindelijke kwalitatieve model.
 - Dit proces zal worden uitgevoerd via een virtuele bijeenkomst voor degenen die kunnen deelnemen. Deelnemers die niet kunnen deelnemen, ontvangen een samenvatting van de bevindingen en worden uitgenodigd om individuele feedback te geven.

3.6 Regelgevende en Ethische Verplichtingen

Het onderzoek zal voldoen aan de huidige regelgeving zoals vastgesteld door de Ethische Commissie van de Universitat Ramón Llull, waaronder:

- Organieke Wet 3/2018 van 5 december: Bescherming van Persoonsgegevens en waarborging van digitale rechten (B.O.E. nr. 294, 6 december 2018).
- Het Europees Handvest van de Grondrechten: Artikelen 3, 7, 8 en 13.
- Verdrag van de Raad van Europa inzake de Rechten van de Mens en de Biogeneeskunde: Geratificeerd door Spanje op 23 juli 1999.

- UNESCO Universele Verklaring inzake het Menselijk Genoom en de Rechten van de Mens.

De huidige regelgeving zal worden gevolgd in overeenstemming met de Ethische Commissie van de Ramon Llull University: - Organieke Wet 3/2018 van 5 december, inzake de Bescherming van Persoonsgegevens

In overeenstemming met de **Algemene Verordening Gegevensbescherming van de EU (AVG)** (Verordening (EU) 2016/679) en de Spaanse **Organieke Wet 3/2018 inzake Gegevensbescherming en de Waarborging van Digitale Rechten**.

4. Bijlagen

4.1 Sjabloongids voor focusgroep

Sjabloongids voor Focusgroep

Het Erasmus+-programma, **EcoHarmony**, medegefinancierd door de Europese Unie, richt zich op het transformeren van het onderwijs in duurzaam toerisme in lijn met de strategische visies van de EU en de **Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's)**. Het programma richt zich op kerngebieden zoals **Kwaliteitsonderwijs (SDG 4)**, **Duurzame Steden en Gemeenschappen (SDG 11)**, en **Klimaatactie (SDG 13)**. Dit initiatief vertegenwoordigt een gezamenlijke inspanning van zeven organisaties uit Spanje, Nederland, Kroatië, Turkije, Griekenland en Italië, die samenwerken om het onderwijs in duurzaam toerisme op internationaal niveau te bevorderen.

Het primaire doel van dit onderzoek is het verzamelen van **kwalitatieve inzichten** met betrekking tot curriculuminhoud, structuur en onderwijsstrategieën, en het bieden van diepgaande aanbevelingen om het curriculumontwikkelingsproces te verrijken. Daarnaast beoogt het onderzoek effectieve onderwijsmethoden en beste praktijken te identificeren die kunnen worden geïntegreerd in onderwijsrichtlijnen, zodat het curriculum zowel innovatief als praktisch is.

Uw deelname aan deze focusgroep is essentieel voor het verkennen van de huidige behoeften, hiaten en kansen binnen het onderwijs in duurzaam toerisme. De verzamelde inzichten zullen helpen bij het vormgeven van een toekomstgericht,

interdisciplinair curriculum dat is afgestemd op mondiale duurzaamheidsdoelen en tegelijkertijd regionale prioriteiten behandelt. Samen kunnen we herdefiniëren hoe onderwijs in duurzaam toerisme toekomstige leiders voorbereidt op het creëren van een positieve en blijvende impact.

Doelgroep Deelnemers: Docenten, professionals, praktijkbeoefenaars en IT-experts

1. Curriculuminhoud en -structuur

In deze sectie horen wij graag uw mening over de optimale inhoud van het curriculum voor duurzaam toerisme

1. Wat betekent duurzaam toerisme voor u?
2. Wat zijn volgens u de meest essentiële onderwerpen die in een curriculum voor duurzaam toerisme aan bod moeten komen?
3. Welke hiaten ziet u in bestaande curricula voor toerismeonderwijs, en hoe zouden deze hiaten kunnen worden aangepakt?
4. Wat betekent systeemcapaciteit voor u?
5. Welke duurzaamheidsgerelateerde waarden zouden studenten volgens u moeten verwerven in een onderwijsprogramma over duurzaam toerisme?
6. Welke instrumenten, middelen of samenwerkingen kunnen de leerresultaten met betrekking tot duurzaam toerisme verbeteren?
7. Hoe kan onderwijs studenten voorbereiden op het aanpakken van complexe uitdagingen in toerisme en hospitality?

2. Innovatieve Onderwijsstrategieën

In deze sectie horen wij graag uw mening over hoe/welke onderwijsmethodologieën het beste helpen studenten te leren hoe zij concepten van duurzaamheid en regeneratie kunnen toepassen.

8. Welke onderwijsmethoden hebben het meeste succes getoond bij het helpen van studenten om duurzaamheidsconcepten toe te passen in praktijkscenario's?
9. Welke rol spelen opkomende technologieën (bijv. AI, virtual reality) in het onderwijs in duurzaam toerisme?

10. Welke beoordelingsinstrumenten (bijv. probleemgestuurde projecten, reflectiedagboeken) kunnen worden gebruikt om de cognitieve competenties van studenten op het gebied van duurzaamheid en regeneratie te evalueren?

3. Beste Praktijken en Afstemming van Vaardigheden

Vervolgens horen wij graag uw visie op beste praktijken en de afstemming van vaardigheden

11. Welke specifieke duurzaamheidsgerelateerde vaardigheden zijn volgens u tegenwoordig het meest cruciaal voor studenten die de toerismesector betreden?
12. Welke specifieke diploma's/certificeringen (bijv. GSTC-normen, micro-credentials) zijn tegenwoordig het meest cruciaal voor studenten die de toerismesector betreden?
13. Welke praktische uitdagingen zijn afgestudeerden tegengekomen bij het implementeren van duurzame praktijken?
14. Hoe kan het curriculum deze hiaten aanpakken?

4. Uitdagingen en Kansen

Hoe zit het met uitdagingen en kansen bij het integreren van principes van duurzaam en regeneratief toerisme?

15. Wat zijn volgens u de grootste belemmeringen bij het integreren van principes van duurzaam en regeneratief toerisme in het toerismeonderwijs?
- Hoe kunnen deze worden overwonnen?
16. Welke kansen bestaan er om te innoveren binnen het onderwijs in duurzaam toerisme, en hoe kunnen deze worden benut?

5. Samenwerking met Belanghebbenden en Toekomstige Trends

Nu horen wij graag uw visie op samenwerking tussen verschillende belanghebbenden, evenals uw kijk op toekomstige trends.

17. Welke rol zouden professionele partnerschappen en samenwerkingen met de sector volgens u moeten spelen bij het verrijken van het toerismecurriculum?
18. Hoe kunnen partnerschappen met de sector, de overheid of ngo's de doelstellingen van het onderwijs in duurzaam toerisme beter ondersteunen?

19. Welke trends in duurzaam toerisme (bijv. regeneratief toerisme, klimaatveerkracht) zullen het meest significante effect hebben op het onderwijs in dit vakgebied?

6. Feedback en Slotaanbevelingen

20. Welke aanbevelingen zou u doen om het toerismecurriculum te verrijken zodat studenten beter worden voorbereid op de uitdagingen en kansen van regeneratief toerisme?
21. Is er nog iets dat u aan deze discussie zou willen toevoegen?

4.2. Voorbeeld van Toestemmingsformulier

Het Erasmus+-programma, *EcoHarmony*, medegefinancierd door de Europese Unie, heeft als doel het onderwijs in duurzaam toerisme te transformeren in lijn met de strategische visie van de EU en de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's). Het programma richt zich op kerngebieden zoals Kwaliteitsonderwijs (SDG 4), Duurzame Steden en Gemeenschappen (SDG 11), en Klimaatactie (SDG 13). Dit initiatief is een gezamenlijke inspanning van zeven organisaties uit Spanje, Nederland, Kroatië, Turkije, Griekenland en Italië, die samenwerken om het onderwijs in duurzaam toerisme op internationale schaal te bevorderen.

Als onderdeel van dit initiatief vragen wij u vriendelijk een vragenlijst in te vullen om sociodemografische gegevens te verzamelen, die ons zullen helpen de groep deelnemers aan dit project beter te begrijpen. Na de vragenlijst kunt u worden uitgenodigd om deel te nemen aan een focusgroepdiscussie, om op basis van uw ervaringen en die van andere deelnemers belangrijke inzichten met betrekking tot het onderwijs in duurzaam toerisme te verkennen.

De focusgroep kan virtueel (via een gezamenlijk videogesprek) of in persoon worden gehouden, afhankelijk van de organiserende instelling. Wees ervan verzekerd dat deze informatie strikt vertrouwelijk zal blijven. Voor alle vervolganalyses zullen de gegevens worden geanonimiseerd, en de resultaten zullen in geaggregeerde vorm worden gepresenteerd, zodat geen enkele individuele deelnemer kan worden geïdentificeerd.

Uw deelname aan dit onderzoek is volledig vrijwillig en zal voor u geen nadeel of schade opleveren. Mocht u besluiten zich uit het project terug te trekken, dan zullen

alle tot dat moment door u verstrekte gegevens worden verwijderd, zonder negatieve gevolgen.

Wij vragen u vriendelijk de nodige tijd en aandacht te besteden aan het zorgvuldig voltooien van deze activiteiten. Indien u vragen heeft of aanvullende informatie nodig heeft, kunt u gerust contact met ons opnemen via: [Contactgegevens van elke partner invoegen].

Informatie over het Gegevensbeschermingsbeleid in overeenstemming met Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad en Organieke Wet 3/2018, inzake de bescherming van persoonsgegevens en de waarborging van digitale rechten.

Verwerkingsverantwoordelijke	Erasmus+-programma, EcoHarmony. Gecoördineerd door de IQS URL-universiteit
Doel	Het transformeren van het onderwijs in duurzaam toerisme in lijn met de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's), met de nadruk op Kwaliteitsonderwijs (SDG 4), Duurzame Steden en Gemeenschappen (SDG 11), en Klimaatactie (SDG 13). Dit omvat het verzamelen van sociodemografische gegevens en deelname aan focusgroepen ter bevordering van onderwijsonderzoek.
Geschiktheid Vertrouwelijkheid	Om deel te nemen aan dit onderzoek moet u 18 jaar of ouder zijn. Uw privacy zal worden beschermd in alle rapporten, papers, presentaties, berichten of verhalen die uit dit onderzoek voortvloeien. Wij kunnen de verzamelde gegevens gebruiken voor toekomstig onderzoek of delen met andere onderzoekers, maar wij zullen uw identiteit niet onthullen. Alleen leden van het onderzoeksteam hebben toegang tot de verstrekte informatie
Rechtsgrondslag	

	Toestemming van de deelnemer. Naleving van wettelijke verplichtingen met betrekking tot het Erasmus+-project.
Ontvangers	Persoonsgegevens zullen niet worden gedeeld met derden. Geanonimiseerde gegevens zullen uitsluitend voor onderzoeksdoeleinden in geaggregeerde vorm worden geanalyseerd.
Rechten	Recht op inzage, rectificatie, verwijdering, overdraagbaarheid, beperking van de verwerking, of bezwaar door contact op te nemen met de verwerkingsverantwoordelijke via [Contact-e-mailadres invoegen].
Aanvullende Informatie Toestemming	Voor meer informatie kunt u het gegevensbeschermingsbeleid raadplegen op Europese Commissie Door hieronder op “Ja” te klikken, bevestigt u dat u de informatie op dit formulier begrijpt en dat u vrijwillig instemt met deelname.

Ik wens deel te nemen aan het onderzoek en accepteer het in bovenstaande tabel beschreven gegevensbeschermingsbeleid:

☐ Ja (1)

☐ Nee (2)

4.3 Demografische informatie ter beschrijving van de steekproef

- V1 Vul uw voornaam in:
- V2 Vul uw achternaam/achternamen in:
- V3 V4 Vul uw e-mailadres in

- V5 Met welk geslacht identificeert u zich momenteel?
 - o Man (1)
 - o Vrouw (2)
 - o Zeg ik liever niet (3)
 - o Anders (4)
- V6 Wat is uw leeftijd in jaren?
- V7 Tot welke groep behoort u? Ik ben...
 - o Docent
 - o IT-expert / Technoloog
 - o Professional
- V8 Wat is uw huidige functie?
- Hoeveel jaar werkt u al in deze functie?

Co-funded by the
European Union

Protocol WP2.4 en WP2.5

ERASMUS + KA220-HED SAMENWERKINGSPARTNERSCHAPPEN IN HET HOGER ONDERWIJS

PROJECTCODE 2024-1-ES01-KA220-HED-000252587

**"EcoHarmony: Integratie van Duurzame Praktijken in het Hoger Toerisme-
onderwijs"**

WP2.4 CURRICULUMWORKSHOPS & WP2.5 WORKSHOP VOOR DOCENTEN EN PERSONEEL PROTOCOL

Leidende Partners:

Universiteit van Zagreb

Universiteit van West-Macedonië

Inhoud:

Workshoptitel:

Structureren van Cursussen en Onderwijsmethoden

1. Projectdoelstellingen

Het Erasmus+-programma, **EcoHarmony**, medegefinancierd door de Europese Unie, richt zich op het transformeren van het onderwijs in duurzaam toerisme in lijn met de strategische visies van de EU en de **Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's)**. Het programma richt zich op kerngebieden zoals **Kwaliteitsonderwijs (SDG 4)**, **Duurzame Steden en Gemeenschappen (SDG 11)**, en **Klimaatactie (SDG 13)**. Dit initiatief vertegenwoordigt een gezamenlijke inspanning van zeven organisaties uit Spanje, Nederland, Kroatië, Turkije, Griekenland en Italië, die samenwerken om het onderwijs in duurzaam toerisme op internationaal niveau te bevorderen.

Het EcoHarmony-project heeft als doel een verschuiving naar duurzame toerismepraktijken in het hoger onderwijs te bewerkstelligen, met nadruk op onderwijs voor duurzame ontwikkeling en de transformatie van de toerismesector. De specifieke doelstellingen (SO's) van het project zijn:

- **SO1:** Ontwikkelen van een interdisciplinair curriculum voor onderwijs in duurzaam toerisme door integratie van het Global Sustainable Tourism Framework (GTSF).
- **SO2:** Creëren van het EcoLearn Network-platform, een digitale samenwerkingsomgeving voor onderwijs in duurzaam toerisme die studenten, docenten en professionals uit meerdere landen met elkaar verbindt.
- **SO3:** Implementeren van een micro-credentialingsysteem dat specifieke competenties in duurzaam toerisme valideert, ter versterking van de inzetbaarheid in de groene economie.
- **SO4:** Evalueren van de effectiviteit van de methodologieën en de impact van het curriculum en de digitale platforms op de ontwikkeling van duurzaamheidscompetenties bij studenten en toerismeprofessionals.

2. Doelstellingen van de Workshop

- Het groeperen van leerresultaten (op basis van de resultaten van onderzoek en focusgroepen) in thematisch verwante cursussen
- Het voorstellen van moduletitels op basis van gegroepeerde leerresultaten
- Het introduceren van innovatieve en inclusieve onderwijsmethodologieën die gedrags-, ervarings- en sociaal-emotioneel leren bevorderen. Het toewijzen van passende onderwijsmethoden aan elke cursus
- Het bepalen van de studielast per cursus (ECTS-studiepunten) op basis van complexiteit.
- Het aanmoedigen van samenwerking tussen docenten, instellingen en externe belanghebbenden ter verbetering van het duurzaamheidsonderwijs.

3. Deelnemers

1. Doelgroep:

Toerismedocenten en docenten van instellingen voor hoger onderwijs in heel Europa die betrokken zijn bij het onderwijzen van duurzaamheid of toerismegerelateerde vakken.

2. Deelnemersprofiel:

- Academische docenten in toerisme, duurzaamheid of hospitality studies
- Curriculumontwikkelaars
- Vertegenwoordigers van instellingen betrokken bij de hervorming van toerismeonderwijs of beleid voor duurzaam toerisme.

3. Verwacht Aantal:

8–10 deelnemers, 2 moderators (één per tafel) - per partnerinstelling

4. Duur van de Workshop en Voorgestelde Tijdlijn

Duur van de workshop: 2 uur

Weken van 5 en 25 mei: workshop uitvoeren

30 mei: deadline voor het uploaden van workshopresultaten in Teams (volgens een vooraf gedefinieerde template)

5. Benodigde Materialen en Apparatuur

- Twee werktafels (Tafel 1 en Tafel 2)
- Afdrukte leerresultaten op zelfklevende notities (Post-it-formaat)
- Lege vellen van A3-formaat voor het groeperen van resultaten in cursusclusters
- Kaarten met namen van onderwijsmethoden
- Sjablonen voor cursusontwerp (cursustitel, resultaten, methoden, ECTS)
- Gekleurd papier, stiften, zelfklevende notities
- Laptop, scherm voor projector of monitor voor het publiek
- Het is verplicht om zowel **het Erasmus+-logo als het EcoHarmony-logo op te nemen** in alle communicatie.

6. Activiteiten voor en na de workshop

- Samen met de **uitnodigingsmail (Annex 1)** dienen alle docenten/deelnemers de **Lijst met Leerresultaten (Annex 2)** en het **Beknopt Educatief Materiaal over Onderwijsmethoden met Korte Beschrijvingen (Annex 3) te ontvangen**
- De uitnodigingsmail wordt, samen met de bijbehorende bijlagen, vertaald naar de **nationale talen** van de partners.
- Na de workshop dienen deelnemers een bedankmail te ontvangen, samen met een verzoek om de **Post-Evaluatievragenlijst (Annex 4)** in te vullen.

7. Structuur van de Workshop

Aan het begin van de workshop wordt deelnemers gevraagd een **Toestemmingsverklaring (Annex 6)** te ondertekenen ter bevestiging van hun deelname

1. Methodologisch Kader

De methodologie van deze workshop omvat, in overeenstemming met moderne onderwijsbenaderingen en het kader van duurzame ontwikkeling, ervaringsgericht, participatief en reflectief leren. Deze benadering richt zich op studentgericht en sociaal-constructivistisch leren. Dat wil zeggen dat kennis actief wordt verworven door samenwerking, dialoog en betrokkenheid bij uitdagingen uit de praktijk. Door de voorgestelde onderwijsmethoden worden kritisch denken, creativiteit, sociale en emotionele vaardigheden en holistisch begrip versterkt, wat cruciaal is voor de oriëntatie van het toerismeonderwijs op duurzaamheid. Bovendien creëert actief, project- en probleemgestuurd leren authentieke leeromgevingen die reële professionele contexten in de toerismesector simuleren, wat de ontwikkeling mogelijk maakt van vaardigheden die direct toepasbaar zijn in de sector en het academisch onderwijs, terwijl tegelijkertijd kritisch denken wordt gecultiveerd en versterkt. De integratie van technologische simulaties en samenwerkingsverbanden met de sector versterkt verder het realisme en de relevantie van het leren, ter ondersteuning van de voorbereiding van de toerismeprofessionals van de toekomst.

Fase 1 – Inleiding (15 minuten)

- Kort de doelstellingen van het project en de workshop presenteren
- De doelstellingen van de workshop uitleggen en de nadruk leggen op het opstellen van het curriculumontwerp
- Docenten vertrouwd maken met de fundamentele principes en actuele trends in duurzaam en regeneratief toerisme, in lijn met het kader van de Global Sustainable Tourism Council (GSTC)
- Uitleg van kernbegrippen: leerresultaten, onderwijsmethoden, ECTS. De nadruk leggen op wat gebaseerd is op de resultaten van onderzoek en focusgroepen.
- Korte presentatie van de Leerresultaten
- Korte presentatie van Onderwijsmethoden
- Instructies voor groepswerk en indeling van deelnemers in twee groepen

Fase 2 – Groeperen van Leerresultaten in Modules en voorstellen van Cursustitels (35 minuten)

- Elke groep werkt aan één tafel met zelfklevende notities en A3-vellen:
 - Tafel 1 – deelnemers ontvangen **harde resultaten** (24 leerresultaten) geschreven op zelfklevende notities.
 - Tafel 2 – deelnemers ontvangen **zachte resultaten** (24 leerresultaten) geschreven op zelfklevende notities
-
- De taak van de deelnemers is om de aangeboden leerresultaten te groeperen in logisch gedefinieerde cursusmodules.
 - Deelnemers plakken de Post-it-notities met leerresultaten op A3-papier en organiseren deze visueel in thematische groepen.
 - Deelnemers worden aangemoedigd de leerresultaten op de Post-it-notities te gebruiken, maar mogen ook nieuwe resultaten toevoegen indien zij dit nodig achten voor een bepaalde thematische groep/cursusmodule. Indien sommige van de aangeboden resultaten niet passen binnen de door hen gedefinieerde modules, zijn zij niet verplicht deze te gebruiken.
 - Elke groep dient tussen de **vier en zeven** cursusmodules te definiëren.
-
- Na het groeperen van de resultaten dienen deelnemers overeenstemming te bereiken over passende **titels** voor elk van de gedefinieerde cursusmodules die de gegroepeerde leerresultaten weerspiegelen.

Fase 3 – Toewijzen van Onderwijsmethoden en ECTS-studiepunten (25 minuten)

- Elke groep werkt verder aan hun gedefinieerde modules:
- Bespreken en kiezen van passende onderwijsmethoden uit een aangeboden lijst (**Annex 4**)

- Toewijzen van een studielast aan elke cursusmodule (3 ECTS) op basis van de complexiteit van de resultaten

Fase 4 – Tafelrotatie (50 minuten)

- Groepen wisselen van tafel en herhalen Fase 2 en Fase 3 met de andere set leerresultaten.

Fase 5 – Presentatie (5-10 minuten)

- De moderators presenteren de resultaten van beide groepen:
- Aantal en namen van de gecreëerde cursusmodules
- Voorbeelden van geselecteerde onderwijsmethoden
- Bereik van toegewezen ECTS-studiepunten

Fase 6 – Rangschikken van het Belang van de Voorgestelde Modules (5-10 minuten)

Alle voorgestelde modules van één tafel worden op het scherm geprojecteerd en de deelnemers dienen te stemmen op de 5 meest relevante (indien er meer dan 5 zijn voorgesteld), waarbij zij 5 punten toekennen aan de voor hen belangrijkste, 4 punten aan de tweede, 3 punten aan de derde, 2 punten aan de vierde en 1 punt aan de minst belangrijke. Deze oefening wordt herhaald met de modules van een andere tafel.

7.2 Opmerking voor Online Workshops

Bij online uitvoering kan het gebruik van fysieke Post-it-notities en A3-vellen worden vervangen door digitale samenwerkingstools. Platforms zoals Miro, Jamboard of Padlet zijn goed geschikt voor virtueel groepswork, waardoor deelnemers leerresultaten gezamenlijk in realtime kunnen verplaatsen, groeperen en bewerken. Breakoutrooms in platforms zoals Zoom of MS Teams kunnen kleine groepsdiscussies nabootsen. Facilitators dienen ervoor te zorgen dat deelnemers voorafgaand aan de activiteit kort worden getraind in het gebruik van het gekozen instrument.

8. Verwachte Workshopresultaten

- 10–14 gestructureerde cursussen met duidelijk gedefinieerde leerresultaten
- Onderwijsmethoden afgestemd op de cursusdoelstellingen
- Voorgestelde verdeling van ECTS-studiepunten
- Geïntegreerd begrip van harde en zachte dimensies van duurzaam toerisme
- Geschreven kort verslag van de workshopresultaten van de partners (lijst met cursustitels, leerresultaten en methoden) dient uiterlijk te worden geüpload naar Teams op **23 mei 2025**
- Het gezamenlijke verslag van alle gehouden workshops met een compilatie van de resultaten zal uiterlijk 30 mei 2025 worden opgesteld door UNIZG-FAZ

9. Bewijs en Documentatie

Om verantwoording, transparantie en effectbeoordeling te waarborgen, zal het volgende bewijsmateriaal worden verzameld tijdens en na de workshop:

- Ondertekende deelnemerslijst (inclusief namen, affiliaties, rollen) - (Annex 7)
- Fotografische documentatie van sessies, groepsactiviteiten en materialen
- Evaluatieformulieren van de workshop (feedback na afloop) - (Annex 5)

Titel: Workshop voor Docenten en Personeel – Structureren van Cursussen en Onderwijsmethoden

Duur: 2 uur

Modus: In persoon of online (met digitale samenwerkingstools)

Doelgroep Deelnemers:

- Toerismedocenten, docenten en academisch personeel van instellingen voor hoger onderwijs
- Curriculumontwikkelaars en onderwijskundig ontwerpers
- Vertegenwoordigers van partnerinstellingen actief betrokken bij duurzaamheidsonderwijs

Verwachte Deelnemers: 8–10 deelnemers per instelling, plus 2 moderatoren per tafel

2. Doelstellingen van de Workshop

1. Groeperen van onderzoeksgebaseerde leerresultaten in thematisch samenhangende cursusmodules.
2. Voorstellen van cursus-/moduletitels die de gegroepeerde leerresultaten weerspiegelen.
3. Introduceren van innovatieve en inclusieve onderwijsmethodologieën die gedrags-, ervarings- en sociaal-emotioneel leren bevorderen.
4. Toewijzen van onderwijsmethoden en ECTS-studiepunten aan elke module op basis van complexiteit.
5. Aanmoedigen van samenwerking tussen docenten, instellingen en externe belanghebbenden.
6. Afstemmen van de perspectieven van docenten op het Global Sustainable Tourism Framework (GSTC) en de SDG's.

3. Voorbereidende Activiteiten

Voorafgaand aan de Workshop:

- Versturen van een uitnodigingsmail naar deelnemers, met inbegrip van:
 - Lijst met Leerresultaten (Annex 2)
 - Beknopt Educatief Materiaal over Onderwijsmethoden (Annex 3)
- Waarborgen van de beschikbaarheid van materialen en apparatuur:
 - Twee werktafels of virtuele samenwerkingsruimtes (Miro, Jamboard, Padlet)
 - Zelfklevende notities (of digitale equivalenten) met leerresultaten
 - A3-vellen of digitale sjablonen voor het groeperen van resultaten
 - Kaarten met namen van onderwijsmethoden

- Sjablonen voor cursusontwerp (titel, resultaten, methoden, ECTS)
- Gekleurd papier, stiften, laptops, projector/scherm
- Opnemen van de logo's van Erasmus+ en EcoHarmony in alle documenten

Na de Workshop:

- Versturen van een bedankmail en de Post-Evaluatievragenlijst (Annex 4)

4. Methodologisch Kader

De workshopmethodologie omvat:

- Studentgericht en sociaal-constructivistisch leren
- Ervaringsgerichte, reflectieve en participatieve benaderingen
- Actief, project- en probleemgestuurd leren
- Integratie van technologische simulaties en samenwerkingsverbanden met de sector

Leerfocus:

- Kritisch denken en creativiteit
- Sociale en emotionele vaardigheden
- Holistisch begrip van duurzaam toerisme
- Authentieke toepassing van kennis op uitdagingen in de toerismesector

5. Fasen van de Workshop

Fase 1 – Inleiding (15 min)

- Presenteren van de doelstellingen van het project en de workshop
- Uitleggen van de doelstellingen, met nadruk op het opstellen van het curriculumontwerp

- Overzicht van de principes van duurzaam/regeneratief toerisme (afgestemd op GSTC)
- Definiëren van kernbegrippen: leerresultaten, onderwijsmethoden, ECTS-studiepunten
- Indelen van deelnemers in twee groepen

Fase 2 – Groeperen van Leerresultaten & Voorstellen van Moduletitels (35 min)

- **Tafel 1:** Harde resultaten (24 leerresultaten)
- **Tafel 2:** Zachte resultaten (24 leerresultaten)
- Taak: leerresultaten groeperen in 4–7 cursusmodules
- Deelnemers mogen indien nodig nieuwe resultaten toevoegen; ongebruikte resultaten zijn optioneel
- Overeenstemming bereiken over moduletitels die de gegroepeerde resultaten weerspiegelen

Fase 3 – Toewijzen van Onderwijsmethoden & ECTS-studiepunten (25 min)

- Selecteren van passende onderwijsmethoden uit de aangeboden lijst (Annex 4)
- Toewijzen van een passende studielast (3 ECTS per module)

Fase 4 – Tafelrotatie (50 min)

- Groepen wisselen van tafel om Fase 2 en 3 te herhalen met de andere set leerresultaten

Fase 5 – Presentatie (5–10 min)

- Moderatoren presenteren de resultaten van beide groepen:
 - Aantal en namen van de modules
 - Voorbeelden van geselecteerde onderwijsmethoden
 - Bereik van toegewezen ECTS-studiepunten

Fase 6 – Rangschikken van het Belang van Modules (5–10 min)

- Projecteren van alle voorgestelde modules
- Deelnemers stemmen op de 5 meest relevante:
 - 5 punten = belangrijkste, 1 punt = minst belangrijk
- Herhalen van de rangschikking voor de modules van de andere tafel

6. Aanpassing voor Online Workshops

- Fysieke Post-its/A3-vellen vervangen door **samenwerkingsplatforms** (Miro, Jamboard, Padlet)
- Gebruik van **breakoutrooms** voor kleine groepsdiscussies
- Facilitators bieden voorafgaand aan de activiteiten een korte training in het gebruik van het instrument

7. Verwachte Resultaten

- 10–14 gestructureerde modules met duidelijk gedefinieerde leerresultaten
- Onderwijsmethoden afgestemd op de doelstellingen
- Voorgestelde verdeling van ECTS-studiepunten
- Geïntegreerd begrip van **harde en zachte vaardigheden in duurzaam toerisme**

- Kort verslag van de workshopresultaten van de partners, uiterlijk 23 mei 2025 geüpload naar Teams
- Compilatie van het gezamenlijke verslag door UNIZG-FAZ uiterlijk 30 mei 2025

8. Documentatie en Bewijs

- Ondertekende deelnemerslijst (Annex 7)
- Fotografische documentatie van sessies en activiteiten
- Evaluatieformulieren van de workshop (feedback na afloop, Annex 5)

9. Feedback & Evaluatie

Feedback van Docenten:

- Evalueren van de implementatie van modules online/in persoon
- Beoordelen van de betrokkenheid van studenten en competentieontwikkeling
- Reflecteren op onderwijsmethoden, uitdagingen en suggesties

Feedback van Studenten:

- Evalueren van de duidelijkheid, inhoud en onderwijsmethoden van de module
- Meten van het behalen van leerresultaten en vaardigheden
- Beoordelen van betrokkenheid, motivatie en bewustwording van duurzaamheid

Expertvalidatie:

- Experts beoordelen het curriculum op structuur, relevantie, leerresultaten, pedagogische benaderingen en afstemming op GSTC/SDG's

- Methoden: interviews, schriftelijke feedback, paneldiscussies

10. Rapportage & Vervolgacties

- Verzamelen van feedback van docenten, studenten en experts
- Identificeren van sterke punten, hiaten en verbeterpunten
- Integreren van de resultaten in het uiteindelijke curriculum en het ontwerp van het digitale platform
- Uploaden van verslagen en documentatie naar het project-Teams volgens de deadlines

10. Bijlagen

1. Annex 1: Voorgestelde uitnodigingsmail

Beste [Naam van de ontvanger],

Wij nodigen u van harte uit om deel te nemen aan de aanstaande curriculumworkshop getiteld "**EcoHarmony: Integratie van Duurzame Praktijken in het Hoger Toerisme-onderwijs**". Deze workshop maakt deel uit van het EcoHarmony-project en heeft als doel cursussen en onderwijsmethoden te structureren om duurzame praktijken in het hoger toerisme-onderwijs te versterken.

Workshopdetails:

- **Datum:** [Datum invoegen]
- **Tijd:** [Tijd invoegen]
- **Locatie:** [Locatie invoegen]
- **Duur:** 2 uur

Doelstellingen van de Workshop:

- *Het groeperen van leerresultaten (op basis van de resultaten van onderzoek en focusgroepen) in thematisch verwante cursussen*
- *Het voorstellen van moduletitels op basis van gegroepeerde leerresultaten*
- *Het introduceren van innovatieve en inclusieve onderwijsmethodologieën die gedrags-, ervarings- en sociaal-emotioneel leren bevorderen. Het toewijzen van passende onderwijsmethoden aan elke cursus*
- *Het bepalen van de studielast per cursus (ECTS-studiepunten) op basis van complexiteit.*
- *Het aanmoedigen van samenwerking tussen docenten, instellingen en externe belanghebbenden ter verbetering van het duurzaamheidsonderwijs.*

Bijgevoegd vindt u de Lijst met Voorgestelde Leerresultaten en het Beknopt Educatief Materiaal over Onderwijsmethoden met Korte Beschrijvingen. Wij vragen u vriendelijk deze materialen vóór de workshop door te nemen.

Wij kijken uit naar uw deelname en waardevolle bijdrage aan dit belangrijke initiatief. Na de workshop sturen wij u een bedankmail met een verzoek om de Post-Evaluatievragenlijst in te vullen.

Met vriendelijke groet,

[Uw naam]

[Uw functie]

[Uw contactgegevens]

2. Annex 2: Registratie- en Voorevaluatieformulier

Registratie- en Voorevaluatieformulier

(In te vullen vóór aanvang van de workshop)

Deelnemersinformatie

1. Volledige naam:
2. Instelling:
3. Land:
4. Academische Rol/Functie:
5. Jaren professionele ervaring:
 - Minder dan één jaar
 - 1-3 jaar
 - 4-7 jaar
 - 8-10 jaar
 - Meer dan 10 jaar
6. Uw leeftijd:
 - Jonger dan 25 jaar
 - 25-34
 - 35-44

- 45-54
- 55-64
- 65+

7. Geslacht:

- Man
- Vrouw
- Non-binair/derde gender
- Zeg ik liever niet

8. Hoogst genoten opleiding:

- Bachelorniveau
- Masterniveau
- Doctoraat
- Anders

Sectie A: Achtergrond & Bekendheid

1. Hoe bekend bent u met het concept *duurzaam toerisme*?

- Helemaal niet bekend
- Enigszins onbekend
- Enigszins bekend
- Zeer bekend

2. Hoe bekend bent u met *regeneratief toerisme*?

- Helemaal niet bekend
- Enigszins onbekend
- Enigszins bekend
- Zeer bekend

3. Hoe zou u uw begrip van de **Global Sustainable Tourism Council (GSTC)**-criteria beoordelen?
- Nog nooit van gehoord
 - Ervan gehoord, maar niet bekend
 - Bekend met de basisprincipes
 - Zelfverzekerd in de toepassing ervan
4. In hoeverre integreert u momenteel duurzaamheid in uw toerismecursussen?
- Helemaal niet
 - In beperkte mate
 - In enige mate
 - In grote mate
5. Hoe zelfverzekerd voelt u zich bij het gebruik van innovatieve onderwijsmethodologieën (bijv. projectgebaseerd leren, gamification, blended learning)?
- Helemaal niet zelfverzekerd
 - Enigszins zelfverzekerd
 - Zelfverzekerd
 - Zeer zelfverzekerd

6. **Heeft u trainingen, opleidingsprogramma's of certificeringen gevolgd met betrekking tot duurzaam toerisme?**

Ja, welke: _____ (invoeren)

Nee

Sectie B: Verwachtingen

6. Wat hoopt u uit deze workshop te halen? (*Open vraag*)

7. Zijn er specifieke onderwerpen of methoden die u tijdens de workshop het liefst zou willen verkennen? (*Open vraag*)

10.3 Annex 3: Een lijst met voorgestelde leerresultaten

Harde resultaten	Zachte resultaten
Overheidsregelgeving voor duurzaam toerisme analyseren	De impact van toerisme op milieu en gemeenschap analyseren
AI toepassen voor het simuleren van toerismescenario's.	Principes van de circulaire economie toepassen.
Communicatiestrategieën toepassen in toerisme	Effectief beheer van voedselverspilling toepassen
Digitale tools toepassen voor het promoten van duurzaam toerisme.	Ethische principes toepassen in toerisme.
Voorbeelden van succesvolle duurzame bedrijfsmodellen beoordelen.	KPI's toepassen voor duurzaamheidsrapportage
De economische baten en kosten van duurzame toerismeontwikkeling beoordelen,	Theoretische kennis toepassen in reële situaties.

De impact van toerisme op lokale gemeenschappen beoordelen.	De impact van toerisme op biodiversiteit beoordelen met kwalitatieve en kwantitatieve technieken.
Communicatie van duurzame praktijken	Ethische praktijken ontwikkelen bij het begeleiden van toeristen.
Economische factoren overwegen zoals werkgelegenheid, groei van lokale bedrijven en externe milieueffecten	Inclusieve toeristische producten ontwikkelen.
Een strategisch plan voor duurzaam toerisme ontwikkelen	Partnerschappen ontwikkelen ter bevordering van duurzaam toerisme.
Effectieve communicatievaardigheden ontwikkelen.	Vaardigheden ontwikkelen voor het werken in de sector.
Maatregelen ontwikkelen om overtoerisme te beheersen	Strategieën ontwikkelen voor afvalbeheer in toerisme.
Nieuwe bedrijfsmodellen ontwikkelen voor duurzaam toerisme.	Strategieën ontwikkelen om de ecologische voetafdruk van toerisme te verminderen.
Online marketingstrategieën ontwikkelen.	Onderscheid maken tussen duurzaam toerisme en massatoerisme.
Strategieën ontwikkelen voor bestemmingsmanagement.	Lokale tradities integreren in toeristische activiteiten.
Strategieën ontwikkelen voor duurzame mobiliteit.	Deelnemen aan projecten voor duurzaam toerisme.
Digitale tools integreren in bestemmingsplanning.	Gendergelijkheid bevorderen in de toerismesector
Duurzaamheid integreren in het ontwerp van nieuwe bedrijven.	Gebruik van hernieuwbare energie bevorderen in de toerismepraktijk

Duurzame vervoersopties integreren.	Het behoud van cultureel erfgoed bevorderen.
Toerisme integreren met andere sectoren.	De bijdrage van duurzaam toerisme aan duurzame ontwikkeling herkennen
KPI's voor Duurzaamheidsrapportage	Voorbeelden van succesvolle partnerschappen presenteren.
Toeristenstromen meten en beheren.	Begrijpen hoe energie- en waterverbruik in toeristische faciliteiten kan worden verminderd.
Blockchain gebruiken voor eco-certificeringen.	De basisprincipes van duurzaam toerisme en het Global Sustainable Tourism Framework begrijpen
Sociale media gebruiken voor duurzaamheidseducatie.	Het concept van regeneratief toerisme begrijpen

3. Annex 4: Beknopt Educatief Materiaal over Onderwijsmethoden met Korte Beschrijvingen:

Methode	Beschrijving	Toepassing
Actief Leren	Actief leren is een onderwijsbenadering waarbij studenten actief betrokken zijn bij het leerproces, in plaats van passieve ontvangers van informatie te zijn. Het omvat activiteiten zoals groepsdiscussies, probleemoplossing, casestudy's, rollenspellen en praktische projecten. Studenten zijn actief betrokken bij het	Via groepsprojecten waarin studenten duurzame strategieën ontwikkelen voor reële bestemmingen.

	leerproces via discussies, groepsprojecten en praktische activiteiten.	
Probleemge stuurd Leren (PGL)	Probleemgestuurd Leren (PGL) is een onderwijsmethodologie waarbij studenten leren door het onderzoeken en oplossen van authentieke, complexe problemen. Studenten werken meestal in groepen en worden aangemoedigd om te onderzoeken, te analyseren en oplossingen te vinden, waardoor zij op actieve wijze kennis en vaardigheden ontwikkelen. Studenten lossen praktijkproblemen op om kennis en vaardigheden te verwerven.	Het analyseren van reële ecologische en sociale uitdagingen in toerisme en het ontwikkelen van praktische oplossingen.
Projectgeba seerd Leren	Projectgebaseerd Leren is een actieve onderwijsmethode waarbij studenten gedurende een langere periode aan een project werken. Het bevordert samenwerking, probleemoplossing en toepassingen uit de praktijk, wat bijzonder effectief is voor duurzaamheidseducatie. Projectgebaseerd leren bevordert kritisch denken, creativiteit en het vermogen om kennis toe te passen in complexe, praktijkgerichte situaties. Studenten werken aan langdurige projecten die verschillende vakgebieden en vaardigheden integreren.	Het ontwikkelen en voorstellen van duurzame strategieën voor reële bestemmingen, wat de beoordeling van vaardigheden in een praktische context mogelijk maakt.
Flipped Classroom	De Flipped Classroom-methode is een onderwijsmodel waarbij studenten nieuw lesmateriaal thuis bestuderen, meestal via	Het thuis bestuderen van theoretische concepten van

	video's, presentaties of interactieve tools, terwijl de lestijd wordt besteed aan activiteiten voor kennistoepassing, zoals discussies, probleemoplossing en groepsprojecten. Het onderwijs wordt meer studentgericht, met actieve deelname van lerenden. Studenten bestuderen nieuw materiaal thuis via video's of materialen, en werken in de les aan taken en projecten.	duurzaam toerisme, en het in de les werken aan praktische projecten en casestudy's.
Simulaties en Gamification	Simulaties zijn educatieve instrumenten die situaties of omgevingen uit de reële wereld weergeven, waardoor lerenden de kans krijgen om te oefenen in gecontroleerde scenario's zonder de risico's van de echte wereld. Gamification betreft het gebruik van spelelementen (zoals punten, scenario's, beloningen, rollen) in niet-spelomgevingen om de betrokkenheid en interesse van deelnemers te vergroten. Het gebruik van virtual reality (VR), simulaties en gamification om interactieve en boeiende leerervaringen te creëren.	VR-simulaties van regeneratieve toerisme-ervaringen, AI-gestuurde duurzaamheidstrainings programma's en interactieve digitale duurzaamheidstools.
Samenwerking met de Sector	Samenwerking met de sector verwijst naar de samenwerking tussen onderwijsinstellingen en toerismebedrijven of -organisaties, met als doel studenten ervaringsgericht leren te bieden. Deze methode omvat praktische oefeningen, casestudy's, toespraken van professionals, veldbezoeken, gezamenlijke projecten, maar ook deelname aan reële marktproblemen.	Samenwerken met de private sector voor echte stages en casestudy's gebaseerd op concrete ervaringen.

	Partnerschappen met hotels, touroperators en initiatieven voor duurzaam toerisme om praktijkervaring te bieden via stages, workshops en casestudy's.	
Veldwerk	Veldwerk is een onderwijsmethode waarbij studenten buiten het klaslokaal leren, door directe ervaring en observatie in de echte wereld. Het omvat bezoeken aan toeristische bestemmingen, deelname aan lokale activiteiten, interviews met professionals, of gegevensverzameling ter plaatse.	Bezoeken aan projecten voor duurzaam toerisme, deelname aan initiatieven voor plattelandstoerisme, en betrokkenheid bij gemeenschapsgerichte programma's.

4. Annex 5: Post-Evaluatievragenlijst

Post-Evaluatievragenlijst (online – aangeboden door de leidende partners)

Workshoptitel: EcoHarmony: Integratie van Duurzame Praktijken in het Hoger Toerisme-onderwijs

Beste deelnemer,

Hartelijk dank voor uw deelname aan onze workshop. Wij hechten waarde aan uw feedback en zouden het op prijs stellen als u een paar minuten de tijd wilt nemen om deze vragenlijst in te vullen. Uw antwoorden helpen ons toekomstige workshops te verbeteren.

1. Algemene Tevredenheid:

1.1. Hoe tevreden bent u over de algemene organisatie van de workshop?

- Zeer tevreden
- Tevreden
- Neutraal
- Ontevreden

- Zeer ontevreden

1.2. Hoe tevreden bent u over de inhoud van de workshop?

- Zeer tevreden
- Tevreden
- Neutraal
- Ontevreden
- Zeer ontevreden

2. Inhoud van de Workshop:

2.1. Hoe relevant was de inhoud van de workshop voor uw professionele ontwikkeling?

- Zeer relevant
- Relevant
- Neutraal
- Irrelevant
- Zeer irrelevant

2.2. Hoe duidelijk waren de doelstellingen en instructies van de workshop?

- Zeer duidelijk
- Duidelijk
- Neutraal
- Onduidelijk
- Zeer onduidelijk

3. Kwaliteit van Facilitering en Interactie

3.1. Hoe zou u het vermogen van de facilitator beoordelen om de workshop effectief te begeleiden?

- • Zeer goed
- • Goed
- • Neutraal
- • Slecht
- • Zeer slecht

3.2. Hoe zou u het niveau van interactie en betrokkenheid tijdens de workshop beoordelen?

- • Zeer goed
- • Goed
- • Neutraal
- • Slecht
- • Zeer slecht

4. Leerresultaten:

4.1. Hoe goed heeft de workshop u geholpen de integratie van duurzame praktijken in het hoger toerisme-onderwijs te begrijpen?

- Zeer goed
- Goed
- Neutraal
- Slecht
- Zeer slecht

4.2. Hoe zelfverzekerd voelt u zich bij het toepassen van de kennis en vaardigheden die u tijdens de workshop heeft opgedaan?

- Zeer zelfverzekerd
- Zelfverzekerd
- Neutraal
- Niet zelfverzekerd
- Helemaal niet zelfverzekerd

5. Onderwijsmethoden:

5.1. Hoe passend waren de voorgestelde onderwijsmethoden om de leerresultaten te behalen?

- Zeer passend
- Passend
- Neutraal

- Niet passend
- Zeer niet passend

5.2. Hoe waarschijnlijk is het dat u deze onderwijsmethoden in uw eigen cursussen zult gebruiken?

- Zeer waarschijnlijk
- Waarschijnlijk
- Neutraal
- Onwaarschijnlijk
- Zeer onwaarschijnlijk

6. Aanvullende Feedback:

6.1. Wat vond u het meest waardevol aan de workshop?

6.2. Welke verbeteringen zou u voorstellen voor toekomstige workshops?

6.3. Zou u geïnteresseerd zijn in deelname aan vervolgactiviteiten (bijv. mentorschap, gezamenlijke projecten, ontwikkeling van pilotcursussen)?

- Ja
- Nee
- Misschien

6.4. Heeft u nog aanvullende opmerkingen of suggesties?

Hartelijk dank voor uw tijd en feedback!

5. Annex 6: Toestemmingsverklaring

Toestemmingsverklaring

Workshop: EcoHarmony: Integratie van Duurzame Praktijken in het Hoger Toerisme-onderwijs

Datum: [Datum invoegen]

Locatie: [Locatie invoegen]

Het EcoHarmony-project is een driejarig onderzoeksinitiatief dat gericht is op het verzamelen van informatie van docenten en experts in de toerimesector, om een uitgebreid curriculum te ontwikkelen, een gezamenlijk digitaal platform te lanceren, een micro-credentialingkader te implementeren, het onderwijs in duurzaam toerisme te versterken en een duurzamere, inclusievere en competitievere toerimesector te bevorderen.

Beantwoord hieronder de vragen met betrekking tot de sociaaldemografische gegevens van de deelnemers.

Door het invullen van de vragenlijst accepteert u en gaat u akkoord met de volgende Toestemming:

Door deze verklaring te ondertekenen, gaat u ermee akkoord deel te nemen aan de workshop en bij te dragen aan de activiteiten die in het workshopprotocol zijn beschreven. Uw deelname is vrijwillig en u kunt zich te allen tijde terugtrekken zonder gevolgen. De tijdens de workshop verzamelde informatie zal uitsluitend worden gebruikt voor de doeleinden van het EcoHarmony-project en vertrouwelijk worden behandeld.

Gaat u akkoord met deelname en begrijpt u dat alle via de workshop geregistreerde informatie anoniem zal blijven?

- Ja

- Nee

Vul uw voor- en achternaam in:

[Plaats, datum invoegen] Handtekening

6. Annex 7: Deelnemerslijst

DEELNEMERSLIJST

Workshop: EcoHarmony: Integratie van Duurzame Praktijken in het Hoger Toerisme-onderwijs

Datum: [Datum invoegen]

Locatie: [Locatie invoegen]

Nr	Voor- en Achternaam	Instelling	Contact (e-mail)	Handtekening
.				

7. Annex 8: Handleiding voor de Moderator – Kernbegrippen voor de Introductie van de Workshop

<i>Duurzaam Toerisme – Een Basis</i>		
Definitie	Kernprincipes	Tip voor Moderatoren
Duurzaam toerisme voorziet in de behoeften van huidige toeristen en gastregio's, terwijl het de kansen voor de toekomst beschermt en versterkt. Het brengt een evenwicht tot stand tussen de economische, ecologische en sociaal-	- Negatieve effecten op het milieu en de lokale cultuur minimaliseren. - Economische voordelen genereren voor de lokale bevolking. - Lokale gemeenschappen	Vraag deelnemers: “ <i>Wat betekent duurzaamheid in toerisme voor u?</i> ” om een reflectieve discussie te openen.

culturele aspecten van toerismeontwikkeling.	betrekken bij besluitvorming. Het behoud van natuurlijk en cultureel erfgoed ondersteunen.	
Regeneratief Toerisme – Verder gaan dan Duurzaamheid		
Definitie	Kernaspecten	Tip voor Moderatoren
Regeneratief toerisme heeft niet alleen als doel om te behouden, maar om de sociale en ecologische systemen waarmee het in aanraking komt te herstellen en te verbeteren. Het richt zich op het helen van plaatsen, het versterken van gemeenschappen en het creëren van netto-positieve resultaten.	Diepe verbondenheid met de plaats (lokale cultuur, ecologie). Participatief bestuur en door de gemeenschap geleide ontwikkeling. Circulaire economie en ontwerp met lage impact. Natuur als belanghebbende, niet als decor.	Introduceer het idee door te zeggen: “Regeneratief toerisme vraagt niet alleen hoe we schade kunnen vermijden, maar ook hoe we plaatsen beter kunnen achterlaten dan we ze aantreffen.”
GTSF-kader (Global Tourism Scenario Framework) – Een Systemisch Perspectief		
Definitie	Vier Dimensies	Tip voor Moderatoren
Het GTSF biedt een systeemdenkenbenadering om te begrijpen hoe toerisme functioneert binnen bredere	Ecologische Integriteit – ecosystemen en klimaatimpact.	Gebruik een eenvoudige systeemkaart om te laten zien hoe deze dimensies met elkaar verbonden zijn. Nodig deelnemers uit om zichzelf of hun

ecologische, sociale en economische systemen.	Sociaal Welzijn – gelijkheid, inclusie en levenskwaliteit. Economische Veerkracht – diverse economieën met lokale voordelen. Bestuur & Beleid – besluitvorming, rechten en verantwoordelijkheden.	organisaties in het kader te plaatsen.
<i>Toerismeonderwijs – Bewuste Actoren Cultiveren</i>		
Doel	Educatieve Aandachtsgebieden	Tip voor Moderatoren
Onderwijs in toerisme moet verder gaan dan vaardigheidstraining — het moet kritisch denken, ethisch bewustzijn en systeemgeletterdheid ontwikkelen.	Kritische reflectie op de effecten van toerisme. Interdisciplinair leren (bijv. ecologie + hospitality). Aanmoediging van co-creatie door studenten en de gemeenschap. Nadruk op transformatief leren: het verschuiven van wereldbeelden, niet alleen het verwerven van kennis.	Open met de vraag: “Wat moeten we de volgende generatie toerismeprofessionals leren?”

Co-funded by the
European Union

